Ἀριθ. 72 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Β'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι δρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. — 15 Μαΐου 1877

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΒΗΒΟΥΛΡ

Συνέχεια: ἰδὲ σελ. 280.

ΙΓ'

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Μοναδικὴ εὐκαιρία ὅπως διαβῶμεν τὸν πορθμὸν τοῦ Τόρρες ὁ Ἔρ ο.—Νεόκαστρον καὶ ἄνθρακες αὐτοῦ.—Βρισβάνη καὶ πετῶσαι ἀλιώπεκες.—Ἡ γῆ τῆς Βασιλίσσης, νέα ἀποικία.—Διήγησις ἀνθρωπίνων θυσιῶν ἐν Δαρμέῃ.—Πόλις ἡλικίαν ἔχουσα δύο ἐτῶν.—Πυρὰ Κανιβάλων.—Νῆσοι κοράλινοι.—Ὁ Ἔρ ο ὀλίγου δεῖν καταποντίζεται.

17 Ὀκτωβρίου. — Ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἔφθασε, καὶ ἐνῷ ἐσκοποῦμεν νὰ διατρίψωμεν ἓξ ἑβδομάδας εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ἐμείναμεν δεκατέσσαρας, τοσοῦτον ἐδιπλασιάζετο ἡ περιέργεια ἡμῶν καὶ τοσαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρὸς ἡμᾶς φιλοξενία. Ἀντὶ δὲ τῆς συνήθους ὁδοῦ παρουσιάσθη αἴφνης νέα τις εὐκαιρία, ἡ ἀναχώρησις λέγω ἀτμοπλοίου τὸ ὁποῖον στέλλει ἡ Κυβέρνησις εἰς Πατάβιαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Τόρρες ὅπως συστήσῃ ἐμπορικὰς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν αὐστραλικῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν ὁλλανδικῶν κτήσεων.

Ἐσέλλετο δὲ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κινδυνώδους ταύτης ἀποστολῆς ὁ *Ἔρο*, ὅτε ἠρέθισε καὶ ἡμᾶς ἡ ἐπιθυμία νὰ πλεύσωμεν χίλια διακόσια μίλια μεταξὺ τῶν σκοπέλων τῆς θαλάσσης τῶν κοραλίων, καὶ νὰ διαβῶμεν τὴν κινδυνωδεστάτην τῶν διαβάσεων τοῦ κόσμου, ἂν καὶ ἀνεχαίτιζον ἡμᾶς οἱ φίλοι διὰ πολλῶν παρακλήσεων καὶ φόβων.

Τὴν αὐγὴν ἐπεβιβάσθημεν μεταξὺ τῆς ζωηρότητος, τῆς ταραχῆς καὶ τοῦ θορύβου, τῶν προοιμίων τούτων τῆς ἀναχωρήσεως πλοίου ἕνεκα ταξειδίου, τὸ ὁποῖον θὰ διαρκέσῃ ἕνα μῆνα περίπου· ὅλοι οἱ ναῦται ἦσαν μεθυσμένοι, κατὰ τὴν τάξιν. Πλῆθος προμηθευτῶν συνῆλθον· αἱ τροχαλιαὶ καταβιβάζουσιν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς ἡμῶν φορτία παστοῦ κρέατος, πρόβατα ζωντανὰ καὶ βόας μυκωμένους. Μετ' αὐτοὺς καταβαίνουσι δέκα ἵπποι συνδεδεμένοι καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ κατάστρωμα συνταράττονται μεταξὺ τῶν ναυτῶν, οἵτινες φοβοῦνται ἔτι πλέον· ἀγέλαι χοίρων ὁρμῶσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας εἰς τὴν ἄλλην, φέρουσι δὲ καὶ λαχανικὰ καὶ ἄνθρακας ὅλα φύρδην μύγδην καὶ ὅλος ὁ κόσμος κρώζει καὶ φλυαρεῖ. Μετὰ ταῦτα λύομεν τὰ πρυμνήσια, ὁ ἥλιος ὠθεῖ ἡμᾶς εἰς τὰ ἔμπρος καὶ ὁρμῶμεν ταχεῖς ὡς βέλος. Μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ τελευταῖαι οἰκίαι φωτιζόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου κρύπτονται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθέων καὶ ἐπὶ τέλους καλύπτονται ἀπὸ τοὺς βράχους, ὅπου γίνεται ἄφαντος ὁ Δούμβαρ. Πρὸς τὸ ἑσπέρας πλέομεν πλησιέστερον τῆς γῆς, φλογερᾶς, ἀμμώδους καὶ μονοτόνου, καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου· εἶναι δὲ ἡ εἴσοδος πλήρης σύρτεων, ταράττεται ὑπὸ ῥευμάτων καὶ ἑνὶ λόγῳ φαίνεται κινδυνωδεστάτη. Βλέπομεν μεταξὺ τῶν σκοπέλων τὰ ὑψηλὰ ἱστία τοῦ ἀτμοπλοίου *Κουάρα*, ναυαγήσαντος ἐκεῖ ἀφοῦ ἐφθάσαμεν εἰς Αὐστραλίαν. Ἐναυάγησε δὲ πεντακόσια μέτρα μακρὰν τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν 275 ἐπιβατῶν εἷς μόνος, εἷς νέος εἰκοσαετής, κατώρθωσε νὰ σωθῇ. Ἤλθομεν δὲ ἐνταῦθα ἵνα παραλάβωμεν 1,100 τόνους γαιανθράκων, ἀναγκαίων εἰς τὸ πλοῖον ἡμῶν διὰ τὸ ταξείδιόν του. Τὸ Νεόκαστρον εἶναι τὸ μέγιστον, ἀλλὰ καὶ τὸ μόνον ταμιευτήριον τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ γαιανθράκων.

Ἐπιθυμοῦμεν δὲ πολὺ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ ἀνθρακωρυχεῖα, ἅτινα βιομηχανικῶς εἶναι πολὺ ἀνώτερα τῶν χρυσωρυχείων.

18 Ὀκτωβρίου.—Οἱ διευθυνταὶ ὡδήγησαν ἡμᾶς ἐφίππους εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τῆς Οὐαρατά· ἐργάζονται δὲ ἐκεῖ 250 ἐργάται λαμβάνοντες ἀνὰ τέσσαρα φράγκα καὶ τεσσαράκοντα λεπτὰ κατὰ τόνον καὶ ἐξάγουσι κατὰ μέσον ὅρον 3,500 τόνους τὴν ἑβδομάδα· δὲν ἔχουσι δὲ ἀνάγκην οὔτε νὰ ἀνορύξωσι ῥέατα, οὔτε νὰ μεταχειρισθῶσι μηχανάς, διότι οἱ ἄνθρακες εὑρίσκονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ἀνήκει δὲ τὸ μέρος τοῦτο εἰς μεγάλην ἑταιρίαν καταγινομένην καὶ περὶ γαιάνθρακας, περὶ ἵππους, περὶ βόας, περὶ λάχανα καὶ περὶ πρόβατα. Ἡ κυβέρνησις ἐδωρήσατο εἰς αὐτὴν δύο ἑκατομμύρια ἑκταρίων, ἠγόρασε δὲ καὶ ἄλλας 800,000 ἀντὶ 20,000,000 φράγκων. Ἔχει δὲ 200,000 περίπου πρόβατα, 20,000 βόας καὶ 500 ἄνδρας ὑπομισθίους, εἰς οὓς πληρώνει 1,750,000 φράγκων. Οἱ μέτοχοι δὲν θὰ ἐπώλουν τὴν μετοχὴν αὐτῶν οὔτε ἀντὶ μιᾶς αὐτοκρατορίας, διότι ἕκαστος αὐτῶν προσδοκᾷ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἓν τοὐλάχιστον ἑκατομμύριον τὸ ὁποῖον, καθ' ἃ μᾶς ἐβεβαίωσαν, θὰ ἔχωσιν ἐντὸς ὀλίγου.

22 Ὀκτωβρίου.—Καὶ ἀφοῦ τὸ μέγα κῦτος

τοῦ Ἔρο κατέπιε τοὺς 4,100 τόνους τῶν γαιανθράκων, ἐξήλθομεν ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς νέας μεσημβρινῆς Γαλατίας καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὰ τῆς Γῆς τῆς Βασιλίσσης. Τὰ ὕδατα ὅμως τοῦ οὐρανοῦ κινδυνεύουσι νὰ μᾶς καταποντίσωσι. Ἡ χάλαζα εἶναι ὀγκώδης ὡς ὠὸν περιστερᾶς, τὸ δὲ βαρόμετρον ἐντὸς ἑνὸς λεπτοῦ καὶ ἡμίσεος ἀνέβη ἓν τέταρτον δακτύλου. Πάντα τὰ σκεύη ἐχόρευον· ὅλοι κατέφυγον ὑπὸ τὸ κατάστρωμα, πολλὰ πτηνὰ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῆς χαλάζης καὶ οἱ σκύλοι προσβληθέντες ὀδυνηρῶς ὠρύοντο. Οὕτως ὁ φόβος ἂν καὶ ὑπῆρξε βραχὺς ὑπῆρξεν ὅμως καὶ ἀνήκουστος· κεραυνοὶ καὶ τρομερὰ θάλασσα ἐνταυτῷ τόσον πολὺ κατετάραξαν τὸ πλοῖον, ὥστε τὸ παράπηγμα ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἦσαν δεδεμένοι οἱ ἵπποι διεσχίσθη ἐν ἀκαρεῖ καὶ τὰ ξύλα κατέπεσαν· κατέπεσαν δὲ καὶ τὰ ταλαίπωρα ζῶα, τὰ μὲν πλαγίως, τὰ δὲ ἔχοντα τοὺς τέσσαρας πόδας πρὸς οὐρανόν· ποτὲ μὲν ἐδοκίμαζον νὰ ἐγερθῶσι, ποτὲ δὲ ἐπανέπιπτον. Ἀλλ' ὁ πλοίαρχος διὰ τῆς βροντώδους φωνῆς καὶ τοῦ σιδηροῦ βραχίονος αὐτοῦ ἦτο θαυμάσιος. Ἀπέθανε δὲ καὶ εἷς ἵππος καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῷ δύο ἄλλοι ἑτοιμάζονται νὰ μιμηθῶσιν αὐτόν.

Ἐν τοσούτῳ ἐφθάσαμεν ὑπὸ τὴν νῆσον Μορετὸν ὅπου ἐρρίψαμεν τὰς ἀγκύρας, μικρὸν δὲ ἀτμόπλοιον μᾶς ἐπλησίασε, φέρον τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Διοικητοῦ καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρίγκηπα δι' ἧς προσκαλεῖται εὐγενῶς ν' ἀποβῇ εἰς τὴν ξηράν. Ἐπὶ δύο ὥρας ἀναβαίνομεν τὰς πλατείας καὶ λασπώδεις ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Βρισβάν· ἐστάθημεν δὲ ὀλίγον ἵνα συλλάβωμεν τρεῖς μεγάλας χελώνας κιτρίνας, μακρὰς ἓν μέτρον καὶ ἥμισυ περίπου. Ὅτε δὲ ἀνεβιβάσαμεν αὐτὰς εἰς τὸ κατάστρωμα τὰ ταλαίπωρα ζῶα διετάραξαν σπασμωδῶς ἀλλ' εἰς μάτην, τοὺς πλατεῖς πόδας των καὶ συγχρόνως ἔδειξαν τὸ γυμνὸν κρανίον των μὲ τοὺς δύο μεγάλους των ὀρθαλμούς. Ὁποῖον ὡραῖον ῥόφημα μᾶς προετοιμάζουσι!

Κατατρίβομεν δὲ ὅλην τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Διοικητοῦ. Πλησίον οὕτω τοῦ τροπικοῦ ᾐσθανώμεθα φλογεράν θέρμην. Ἡ ἐμφάνισις νέου τινὸς ζώου διέκοψεν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ τὴν ὁμιλίαν μας, εἶναι δὲ τὸ καλούμενον flying fox, ἤτοι εἶδος καστανοῦ σκιούρου, οὗ τινος οἱ πόδες διαχωριζόμενοι ὑπὸ λεπτῆς καὶ διαφανοῦς μεμβράνης χρησιμεύουσιν εἰς αὐτὸν ὡς ἄλλα πτερὰ ἵνα πηδᾷ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο δένδρον εἰς διάστημα ἑκατὸν καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα μέτρων. Θαυμαστὸν τῷόντι εἶναι νὰ βλέπῃς τὰ ζῶα ταῦτα ῥιπτόμενα ἀπὸ τὴν κορυφὴν ὑψηλῆς ἐλάτης καὶ διασχίζοντα τὸν ἀέρα μὲ ταχύτητα βέλους, νὰ καταβαίνωσι διαγωνίως ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ πεδίου ἐπὶ δένδρου εἴκοσιν ἢ καὶ τριάκοντα ποδῶν· ἐὰν δὲ παρασύρῃ αὐτὰ ὁ ἄνεμος φθάνουσι πολὺ ἀπώτερον, ὅμοια μὲ τὰ ξηρὰ φθινοπωρινὰ φύλλα τὰ ὁποῖα περιφέρονται κατὰ μεγάλας διαστάσεις.

Ἐκεῖ πλησίον εὑρίσκεται καὶ τὸ ἱερὸν δένδρον τῶν μαύρων τὸ καλούμενον *βουνιά*, εἶδος ἐλάτης ἰσχυρᾶς ἐχούσης παράδοξον τὴν κατασκευήν, ἀλλὰ τακτικὴν καὶ τὸ ὕψος μέγιστον. Ὁ καρπὸς αὐτῆς ὅμοιος πρὸς *ἀνανὰν* ὡριμάζει κατὰ τριετίαν· οἱ δὲ ἄγριοι συνέρχονται κατὰ φυλὰς ἵνα ὑπάγωσι νὰ συλλέξωσιν αὐτὸν εἴς τινα δάση τὰ ὁποῖα σέβονται. Περίεργον δὲ ὅτι μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν λευκῶν ἡ ὀσμὴ τῶν ποιμνίων καὶ ἡ γειτονία τῶν οἰκιῶν φέρουσι ταχέως εἰς παρακμὴν τὰ δένδρα ταῦτα. Καὶ σήμερον οἱ μαῦροι ἀπερχόμενοι εἰς συλλογὴν τῶν καρπῶν τούτων, ψάλλουσι πενθίμως ὅτι «ἡ τελευταία *βουνιὰ* θὰ ὡριμάσῃ ἐπὶ τοῦ τελευταίου δένδρου τῶν δασῶν καὶ θὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν, ὅτε καὶ ὁ τελευταῖος μαῦρος θ' ἀποδώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀστέρας.»

Καὶ τῷόντι εἶναι λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις τὴν φυλὴν ταύτην σβεννυμένην μὲ τοσαύτην ταχύτητα· μεγίστη μελαγχολία κυριεύει ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς μεσημβρίας· ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ βλέπει αὐτοὺς ἐξαφανιζομένους. Ταλαίπωρος φυλὴ ἀφελὴς καὶ ἀγρία, ἥτις ἐδανείσθη παρὰ τοῦ πολιτισμοῦ ὅ,τι βλάπτει αὐτήν, ἤτοι τὸ ὑπερβολικὸν ποτὸν καὶ τὰ νέα νοσήματα, τὰ ὁποῖα καταστρέφουσιν αὐτήν, ὡς ὁ πάγος καταστρέφει τὰς μυίας. Ἂν καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη συζῶσιν οὕτως εἰπεῖν μετὰ τῆς βιομηχανίας τῶν λευκῶν, ὅμως οὔτε κἂν ἅπαξ ᾐσθάνθησαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐργασθῶσιν ὅπως καὶ οἱ ξένοι, νὰ κερδήσωσιν ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς ὅσα καὶ αὐτοί. Ἐξ ἐναντίας ὁλοκλήρους ἡμέρας καὶ νύκτας κυλίονται ὡς χοῖροι ἐπὶ τῆς ἄμμου, κυνηγῶσιν opossum μὲ βέλη ἐξ ἀκανθῶν ἰχθύων, τρώγουσιν ἐξ αὐτοῦ διὰ τέσσαρας ἡμέρας καὶ κοιμῶνται μετὰ ταῦτα εἰς τὸν ἥλιον ὡς ἄλλοι βόαι χωνεύοντες καὶ βρωμοῦντες. Ἰδοὺ πῶς διαιτᾶται ἡ κατηραμένη αὐτὴ φυλή! Εἰς μάτην ἀνέθρεψαν τὰ τέκνα των, τὰ ἐδίδαξαν τέχνας, ἐφρόντισαν νὰ ἔχωσιν ἀνώτερα κέρδη· διότι μόλις φθάνουσιν εἰς τὴν ἡλικίαν εἴκοσι καὶ εἰκοσιπέντε ἐτῶν καὶ εὐθὺς δραπετεύουσιν εἰς τὰ δάση ἵνα ἐπαναλάβωσι τὸν ἀρχαῖον δύστηνον βίον. Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ χειρότερον παράδειγμα· νέος τις, μεγίστην ἔχων εὐφυΐαν, ἔδειξε πολλὴν κλίσιν πρὸς τὴν μηχανουργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν· εἶχε σχεδὸν τρόπους εὐρωπαίου. Ἐγίνωσκεν ὀλίγα μαθηματικὰ καὶ ἠδύνατο νὰ λύσῃ ἐξισώσεις δευτέρου βαθμοῦ. Ἐστάλη εἰς Ἀγγλίαν ὅπου διέτριψε δύο ἔτη καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν βασίλισσαν, ἥτις ἐφάνη εὐμενεστάτη πρὸς αὐτόν. Καὶ ὅμως, ἂν περιέλθῃς σήμερον τὰ ἄγρια δάση θὰ τὸν εὕρῃς μεταξὺ τῶν ἐπιτοπίων φυλῶν ὁλόγυμνον, ἀνίκανον νὰ ἐργασθῇ,

ἐλεεινὸν καὶ κτηνώδη ὅπως οἱ ἀδελφοί του.

25 *Ὀκτωβρίου*.—Τὸ πρωὶ μετέβημεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἡμετέρου Ἔρο· καθ' ὁδὸν δὲ, περιεργαζόμενος τὰ περὶ ἐμὲ, ἔμενον ἔκθαμβος. Δὲν φαντάζεσαι πόσον παράδοξος εἶναι ἡ θεμελίωσις νέας πόλεως· ποῦ μὲν βλέπεις δημόσια καταστήματα ὡς ἀληθῆ παλάτια, ποῦ δὲ ὁδοὺς διακεχαραγμένας μεταξὺ δασῶν καὶ ποικίλων δένδρων· παρεκεῖ ἀπαντᾷς τρία ἢ τέσσαρα ἐργαστήρια μὲ εἴδη τοῦ συρμοῦ καὶ μεταξὺ αὐτῶν κρημνὸν ἢ χείμαῤῥον, παρεκεῖ ἀναγινώσκεις ἐπί τινος καταστήματος «Δημόσιον ταμεῖον», περὶ τὸ ὁποῖον κεῖνται σκηναὶ ἀποίκων ἐλθόντων πρό τινων ἡμερῶν. Καὶ τῷόντι ἡ Βρισβὰν εἶναι ἀποικία μόλις ἐξερχομένη τῆς γῆς. Ἡ περιφέρεια αὐτῆς, ἤτοι ἡ «γῆ τῆς Βασιλίσσης», περιλαμβάνει ὅλον τὸ ἀνατολικοβόρειον μέρος τῆς αὐστραλικῆς ἠπείρου καὶ ἡ ἔκτασις αὐτῆς εἶναι τριπλασίως ἴση πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας. Πρὸ τεσσαράκοντα δύο ἐτῶν εἰσῆλθεν ἐνταῦθα ὁ πρῶτος εὐρωπαῖος, ἡ δὲ περιφέρεια κατέστη ἐκ τῶν ποιμενικωτέρων τῆς νέας Μεσημβρινῆς Γαλατίας. Τῷ 1859 ἦσαν 20 περίπου χιλιάδες κατοίκων μακρὰν τῆς ἕδρας τῆς κυβερνήσεως, διὸ καὶ ἠναγκάσθη νὰ γίνῃ ἀποικία ἀνεξάρτητος. Ἀντιπροσωπεύεται δὲ ἔκτοτε ὑπὸ Βουλῆς ἐκλεγομένης διὰ γενικῆς ψηφοφορίας, ἔχει ὑπευθύνους ὑπουργοὺς καὶ ὁλόκληρον κυβέρνησιν. Ἠθέλησαν νὰ βαδίσωσιν ὡς γίγαντες καὶ νὰ ἀρχίσωσιν εὐεργετοῦντες καὶ δαπανῶντες ὡς ἀνεξάρτητοι ἔποικοι. Ἀπὸ τοῦ 1859 μέχρι τῆς σήμερον ἔχουσιν ἐννενήκοντα χιλιάδας ἀποίκων, 6,000,000 προβάτων, 900,000 ζώων κερασφόρων, 50,000 ἵππων καὶ ἐξαγωγὴν 37,500,000 φράγκων κατ' ἔτος· ἔχουσι μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ ἀνεκάλυψαν χρυσωρυχεῖα· ὅθεν κύματα κεφαλαιούχων εἰσέβαλον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἀποικίας εἰς τὴν σχεδὸν ἀγρίαν ταύτην χώραν. Οἱ νεήλυδες οὗτοι, ἔχοντες ἕκαστος 150,000 προβάτων, ἐστενοχωροῦντο εἰς Μεσημβρίαν καὶ ὠθούμενοι ὑπὸ τοῦ πόθου μεγαλειτέρου κέρδους διεσκορπίσθησαν θαῤῥαλέως εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Οἱ ἔποικοι ἐρχόμενοι λαμβάνουσιν ἔγγραφον ἐπιτρέπον αὐτοῖς νὰ ἐκλέξωσιν ἑξήκοντα ἑκτάρια γῆς. Πλὴν τούτου ἡ κυβέρνησις ἐνοικιάζει εἰς αὐτοὺς καὶ ὅσα ἄλλα θέλουσι πρὸς δώδεκα φράγκα καὶ 50 λεπτὰ τὸ ἑκτάριον. Ἐὰν δὲ ἐνοικιάσωσιν αὐτὰ διὰ δεκατέσσαρα ἔτη, τότε ἀντὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς παραχωρεῖ ἓν τετραγωνικὸν μίλιον! Μεταλλεῖα καὶ ποίμνια, ἰδοὺ τὸ Α καὶ τὸ Ω συμπάσης τῆς Αὐστραλίας!

Καὶ ναὶ μὲν τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους δὲν εἶναι πολλὰ πλούσια, διότι δαπανῶνται μυριάδες εἰς σιδηροδρόμους, λιμένας, τηλεγράφους καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ εἰς τόπον ὅπου ἐντὸς δέκα ἐτῶν τὸ δημόσιον χρέος θέλει μοιρασθῇ ὄχι πλέον εἰς 90,000 κατοίκων ἀλλὰ εἰς 500,000, ὅπου ἡ ἀξία τῶν μυριάδων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ἀναβαίνει ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τοῦ μηδενικοῦ εἰς 600 φράγκα, τίς λογαριάζει χρέος 20,000,000 γεννηθὲν μετὰ τῆς ἀποικίας;

Ὁμοίαν ταύτης δυσκολίαν εἶδον πολλοὶ πρὸ τριάκοντα ἐτῶν εἰς τὴν Βικτωρίαν, εἰς τὴν Νέαν Ζελανδίαν, αἵτινες ὅμως σήμερον εἶναι εὐδαιμονέσταται ἀποικίαι. Ὅπως εἰς τὴν Μέλβουρνοῦ-τω καὶ εἰς Βρισβὰν ἐγένοντο ταραχαὶ καὶ στάσεις, δὲν ἔῤῥευσεν ὅμως αἷμα καίτοι μὴ παρούσης στρατιωτικῆς δυνάμεως· διότι καθὼς εἰς τὴν Τασμανίαν ὑπάρχουσιν ἑπτὰ στρατιῶται, οὕτω καὶ εἰς τὴν Βρισβάνην ὑπάρχουσι δεκαὲξ μόνον. Πρὸς τὸ παρὸν τὰ πάντα εἶναι ἐν τάξει· καὶ ἂν τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς ἀποφύγῃ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, ἂν δὲν ὑποπέσῃ πρῶτον εἰς τὸν πόλεμον τῶν διατιμήσεων ὅστις ἤρχισε νὰ γίνεται μεταξὺ τῶν αὐστραλικῶν ἀποικιῶν, τοῦτο θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀξιόλογον παράδειγμα τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ἀπαντᾷ ἀπώτατον δημιούργημα, ἀλλὰ καὶ τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης μεθ' ὧν κατανικᾷ τὰς δυσκολίας καὶ ἀνυψοῦται ἀπὸ τοῦ μηδενὸς εἰς τὴν εὐδαιμονίαν. Ἴσως ἐντὸς δέκα ἐτῶν τὸ κράτος τοῦτο θ' ἀναδειχθῇ μέγα καὶ τότε θὰ ἀναπολήσω εὐτυχῶς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἶδον τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ ὡς ἄλλο μέγα χωρίον, τοὺς κατοίκους της διαμένοντας ὑπὸ σκηνὰς καὶ αὐτὴν κινδυνεύουσαν. Ἰδοὺ πόσον ἰσχύει ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ἐλευθερίας. Ἐν τοσούτῳ ὁ Ἔρο διατρέχει δέκα μίλια πρὸς βορρᾶν παραπλέων τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς ὁποίους θέλομεν βλέπει ἐπὶ πολύ.

Ἕπεται συνέχεια.

Ν.

ΠΡΩΤΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλφρέδου Μωρῦ.

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 293.

Ε'

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Μόλις ὁ ἄνθρωπος ἐκτήσατο τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς συντήρησίν του καὶ ἀμέσως ᾐσθάνθη τὴν ἀνάγκην ν' ἀνταλλάξῃ τὰ προϊόντα, ἐξ ὅσων εἶχεν ἄφθονα, ἀντὶ ἄλλων, ὧν ἐστερεῖτο. Ἐκ τούτου προῆλθον αἱ ἀνταλλαγαὶ, ὧν ἡ χρῆσις εἶναι κοινὴ καὶ παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς βαρβαροτάτοις λαοῖς, διότι ἐλάχιστος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν οὐδεμίαν ἰδέαν περὶ ἐμπορίου ἐχόντων, οἷοί εἰσιν οἱ Νυὰμ-Νυὰμ τῆς παρὰ τὸν ἰσημερινὸν Ἀφρικῆς. Ἰδιαιτέρως ὅμως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μᾶλλον αἱ σημιτοχαμιτικαὶ φυλαὶ ἐφαίνοντο ἀποκλίνουσαι πρὸς τὸ ἐμπόριον, ὀργανίζουσαι ἐμπορικὰς συνοδίας διὰ μέρη μεμακρυσμένα καὶ μεγάλας διὰ θαλάσσης ἀποστολάς. Οὕτως οἱ Ἑβραῖοι συνηλάττοντο μετὰ τῶν Αἰγυπτίων, τὰ δὲ φοινικικὰ πλοῖα ἔπλεον μέχρι τοῦ πορθμοῦ τῶν Γαδείρων. Πολλῷ δὲ πρὸ τῶν Εὐρωπαίων οἱ Ἄραβες

εἰσεχώρησαν ἐμπορευόμενοι εἰς τὴν Ἀφρικὴν, οἱ δὲ *Τζελλάβαι* αὐτῶν ἵδρυσαν ἐν ταῖς χώραις τῶν μαύρων, ὡς ἔτι καὶ σήμερον παρατηρεῖται ἐν Βαδαΐ, ἀληθῆ πρακτορεῖα. Αἱ συναλλαγαὶ ἦσαν ἡ ἀφετηρία τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ συνέτεινεν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν μεταξὺ διαφόρων φυλῶν σχέσεων, προελθουσῶν κατ' ἀρχὰς ἐκ τοῦ ἐμφύτου τῷ ἀνθρώπῳ αἰσθήματος τῆς κοινωνικότητος. Ὅπως δὲ διευκολύνῃ τὰς συναλλαγὰς, ὁ ἄνθρωπος ἐδέησε νὰ ποιήσεται χρῆσιν ἀντικειμένων τινῶν ἢ προϊόντων πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἀξίας, τιθέμενος οὕτω βάσιν τινὰ ἀσφαλῆ συνεννοήσεως περὶ τῶν τιμῶν. Ὡς τοιαῦτα δ' ἐχρησίμευσαν τὰ προϊόντα, ὧν ἡ χρησιμότης ἦν γενικὴ, καὶ ὧν ἡ σπουδαιότης ἀνεγνωρίζετο παρὰ πάντων, οἷοι ἦσαν παρὰ Πελασγοῖς οἱ βόες, καὶ παρὰ Κάφροις τὰ πρὸς ἐνδυμασίαν κατάλληλα ὑφάσματα, τὰ *τομπᾶς* καὶ τὰ *τοκάκι* ἐν Ἀφρικῇ, καὶ τὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα παρὰ τοῖς Μαλαίοις. Οἱ Βὶλ τοῦ Ἰνδοστὰν πληρώνουσι διὰ βελῶν τὰ παρ' αὐτῶν ἀγοραζόμενα· ἐν Βαδαΐ δὲ πάντα τὰ κοσμήματα, διακρινόμενα ὑπὸ τὸ περιληπτικὸν ὄνομα *γαράζ*, χρησιμεύουσιν ὡς μέσον ἀνταλλαγῆς. Οἱ Καρχηδόνιοι μετεχειρίζοντο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν κατ' ἀρχὰς τεμάχια δερμάτων, ἐφ' ὧν ἀκολούθως ἐπέθεσαν σημεῖά τινα· ἐκ τούτου ἔλαβον ἀρχὴν τὰ *σκύτινα* ἐπικληθέντα νομίσματα (nummi scortei). Ἡ μεγίστη ἀξία ἦν εἰς τὸ ἅλας ἀπέδιδον φυλαί τινες, ἀρτίως γνωρίσασαι τὰ εὐεργετήματα ἅτινα ἡ χρῆσις αὐτοῦ παρεῖχεν, ἐξηγεῖ διατὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἄραβος περιηγητοῦ Ἰβν Βατουτὰχ τὸ ἄρτυμα τοῦτο ἐπεῖχε τόπον νομίσματος παρὰ τοῖς μαύροις τῆς ἀρκτῴας Ἀφρικῆς. Ἀργότερον προετιμήθησαν ἀντικείμενα εὐφορητότερα, γενικῶς δ' ἐπιζήτητα ἐκ τῆς ἀποδιδομένης αὐτοῖς ἀξίας. Οἱ Ἕλληνες κατ' ἀρχὰς ἐποιοῦντο χρῆσιν πυρήνων κερατίων, ὡς ἐν Γουϊνέᾳ, ἐν Σεγοῦ, ἐν Χαουσσὰ, οἱ Πεύλοι καὶ οἱ Μαλδίβοι ποιοῦνται χρῆσιν τῶν *κωρὶς* (κυπραία), οἱ δὲ ἰθαγενεῖς Ἰνδοὶ τοῦ Νέου Κόσμου κογχύλης τινὸς καλουμένης *ἰόκα (κογχύλη ἡ ὀδοντωτὴ)*, καὶ οἱ τῆς μέσης Ἀμερικῆς κόκκων κακάου. Ἀκολούθως ἐκ τῆς προόδου τῆς βιομηχανίας ἀνεπτύχθη ἡ ἰδέα τῆς ἐκλογῆς ὡς σημείων ἀξίας τῶν μετάλλων, τοῦ σιδήρου, τοῦ ὀρειχάλκου, τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ἀργύρου, τοῦ χρυσοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐστάθμιζον τὸ μέταλλον, ἀνταλλασσόμενον ἀντὶ ὡρισμένου προϊόντος, ἡ δὲ ἀξία ὑπελογίζετο ἀναλόγως πρὸς τὸ βάρος τοῦ μετάλλου. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι, οἱ Σίναι, μέχρις ἐσχάτων, δὲν ἐγίνωσκον ἕτερα μέσα πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς, ἡ δὲ λέξις *σίκλος (σχεκὲλ)*, ὡς ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ἀργυροῦν τι νόμισμα, σημαίνουσα *σταθμὰ*, ἐνθυμίζει τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἁπλῶς ἐσταθμίζοντο τὰ μέταλλα. Ὁ σίκλος ἠδύνατο 20 *γέρα*, ἕκαστον δὲ *γέρα* παρίστη βάρος 16 κόκκων κριθῆς, διότι ἡ κριθὴ, ὡς παρ' ἄλλοις λαοῖς ὁ σῖτος, ἦν ἡ πρώτη βάσις ἀξίας. Τὰ ὀνόματα τῶν νομισμάτων τῶν Ἀθηνῶν ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ βάρους, ὃ ἐν ἀρχῇ εἶλκον, ἡ δὲ γενικὴ ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἰταλίᾳ ὀνομασία *νόμισμα* (nummis), ἐκ τοῦ *νόμος* παραγομένη, δεικνύει ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ὁρισθῇ διὰ νόμου τὸ βάρος αὐτῶν διηγέρθη ἐνωρὶς λίαν ἐν ταῖς χώραις ταύταις. Οἱ Ῥωμαῖοι πρὸ τοῦ Σερβίου Τυλλίου, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Λυκούργου ὑπελόγιζον τὴν τιμὴν τῶν πραγμάτων ὡρισμένου βάρους σιδήρου ἢ χαλκοῦ, εὑρέθησαν δ' ἐν τῷ ἰταλικῷ ἐδάφει τινὰ τῶν τοιούτων ἀκατεργάστων μεταλλίνων τεμαχίων, ἅτινα ἦσαν τὰ πρῶτα τῶν Λατίνων νομίσματα (aes rudae). Ἐν Μοκὸ ἔτι καὶ νῦν ἀντὶ νομίσματος χρῶνται τεμαχίῳ σιδήρου, ἔχοντι τὸ πλάτος παλάμης, καὶ σχῆμα προσομοιάζον ἰχθύϊ, κρατουμένῳ δ' ἐκ λαβῆς. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ, ποιοῦνται χρῆσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ μικρῶν τριγώνων σιδηρῶν ἐλασμάτων μετ' εὐθείας λαβῆς, καλουμένων *ἀγκελέμμα* ἢ *ἀκίκα*.

Ἀλλ' ἡ πρόοδος τῶν τεχνῶν ὡδήγησε, πρὸς ἀποφυγὴν διηνεκοῦς χρήσεως τῆς πλάστιγγος, νὰ χαράττωσιν ἐπὶ τοῦ μετάλλου σημεῖον δηλοῦν τὸ βάρος αὐτοῦ, καὶ ἐκ τούτου προῆλθε τὸ κυρίως καλούμενον νόμισμα. Ἐπὶ Σερβίου Τυλλίου τὸ ὀρειχάλκινον τεμάχιον, τὸ ἕλκον βάρος μιᾶς λίτρας ἢ 12 οὐγγιῶν, ἐσφραγίσθη, κατὰ μίμησιν ἀναμφιβόλως τῶν παρὰ Τυρρηνοῖς καὶ Καρχηδονίοις, διὰ σημείου ἐμφαίνοντος τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ συγχρόνως ὑποδεικνύοντος συμβολικῶς τὸν χαράξαντα αὐτὸ λαόν. Ἐπὶ Ὁμήρου ἐπεκράτει ἔτι παρ' Ἕλλησι τὸ δι' ἀνταλλαγῆς ἐμπόριον, πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς δὲ τῶν νομισμάτων διὰ τὸν τῶν Ἀργείων βασιλέως Φείδωνος (κατὰ τὸν Η' π.Χ. αἰῶνα), μετεχειρίζοντο εἰς τὰ ἀνταλλάγματα ἀργύριον καὶ χρυσίον ἄσημον ἐν σχήματι ὀβελῶν ἢ ὀβελίσκων· ὅθεν ἔμεινε τὸ ὄνομα *ὀβολὸς*. Πολὺν καιρὸν ἐπετύπουν μόνον ἐπὶ τοῦ κυρτοῦ μέρους τῶν νομισμάτων ἁπλᾶ τινα σημεῖα ἐν ἐξοχῇ, οἷον χελώνην (Αἰγίνης), ἀσπίδα (Βοιωτίας), μέλισσαν (Ἐφέσου), βοῦν (Ἀττικῆς)[1] κτλ., τὸ δὲ ὄπισθεν ὁμαλὸν ἢ ὑπόκοιλον μέρος εἶχε μόνον τετράγωνόν τι ἐντύπωμα ἀπὸ τοῦ ἀκμοθέτου, ἐφ' οὗ ἔκειτο τὸ νόμισμα ἐν ᾧ ἐχαράττετο τῇ σφύρᾳ. Μετὰ παρέλευσιν δὲ ἱκανοῦ χρόνου οἱ τύποι τῶν νομισμάτων κατέστησαν ποικιλότεροι καὶ ἐντεχνότεροι, ἐγχαραττομένων κεφαλῶν θεῶν καὶ ὁλοκλήρων ζῳδίων, καὶ τῶν ἐντυπωμάτων (τῶν εἰσοχῶν) τοῦ ὄπισθεν μέρους ἐκπληρουμένων φιλοκάλοις τύποις. Ἐν τῇ *Μεγάλῃ Ἑλλάδι* ἐκόπτοντο ἐπὶ τοῦ ἕκτου π.Χ. αἰῶνος οἱ καλούμενοι numi incusi, ἤγουν νομίσματα ἔχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλέον τὸν αὐτὸν τύπον ἄνω μὲν ἐν ἀναγλυφῇ ἀπειργασμένον, κάτω δὲ κοίλως ἐντετυπωμένον. Ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν χρόνων ἡ χρῆσις τῶν νομισμάτων ἐπεξετάθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Γαλατίᾳ, ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ, ἐν Ἱσπανίᾳ καὶ μέχρι τῆς Βακτριανῆς καὶ τῆς Ἰνδικῆς. Ἡ γνῶσις τοῦ ἀλφαβήτου, εἰς ἣς τὴν διάδοσιν οὐ σμικρὸν συνέτεινεν ἡ χρῆσις τῶν νομισμάτων, κατέστησε δυνατὴν τὴν ἐγγραφὴν μονογραμμάτων καὶ ἐπιγραφῶν. Ἡ ἐπέκτασις τῆς χρήσεως τῶν νομισμάτων ἐβάδισε παραλλήλως τῇ τέχνῃ τῆς ἐργασίας τῶν μετάλλων.

Ἡ ἐφεύρεσις τῶν νομισμάτων, ἅτινα ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον εἰς τὴν φθορὰν, διευκόλυνε τεραστίως τὴν πρόοδον τῆς ἐμπορίας, καὶ συνετέλεσεν ὅπως συνδεθῶσιν ἀλλήλοις λαοὶ ἀπωτάτων χωρῶν, ἐξ οὗ μεγάλως ἀνεπτύχθη ὁ πολιτισμός.

**

1. Ἴσως διότι οἱ βόες ἐθεωροῦντο τὸ κυριώτατον τῶν ἀνταλλαγμάτων. Ἐξ ὁμοίας ἀφορμῆς τὰ χρήματα λατινιστὶ ἐκλήθησαν pecunia, ἐκ τοῦ pecus (ποίμνιον).

ΘΑΝΑΤΩΣΙΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΥ ΕΝ ΚΙΝᾳ

Ἰδιαιτέρα ἐπιστολὴ, γραφεῖσα παρ' ἀνδρὸς ταξειδεύσαντος εἰς Κίναν, δίδει τὰς ἑξῆς φοβερὰς πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θανατοῦνται οἱ κατάδικοι ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ. Ἐρανιζόμεθα τὸ ἄρθρον ἔκ τινος ξένης ἐφημερίδος.

Εἶχον τελειώσει ἐν τῷ δωματίῳ μου τὸ πρόγευμάμου, ὅτε εἰσῆλθεν αἴφνης ὁ Α..., καὶ μοὶ εἶπε·

— Σήμερον δικάζεται εἷς εἰς τὸ Νὰν-χάϊ καὶ ἴσως θὰ γείνῃ καὶ ἐκτέλεσις θανατικῆς ποινῆς· θέλεις νὰ ἴδῃς;

Θανάτωσις καταδίκου εἰς τὴν Καντώνην δὲν εἶνε βεβαίως πρᾶγμα σπάνιον· θανατοῦνται κατὰ μέσον ὅρον 2,000 ἕως 2,500 ἔνοχοι ἢ τοὐλάχιστον νομιζόμενοι ἔνοχοι κατ' ἔτος, ἐκτὸς τῶν ἀποθνησκόντων ἐν τοῖς βασανιστηρίοις, εἰς ἃ ὑποβάλλονται κατὰ τὴν ἀνάκρισιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὅλη διαδικασία γίνεται λίαν συνοπτικῶς, σπανίως λαμβάνουσιν οἱ Εὐρωπαῖοι ἀφορμὴν νὰ παρασταθῶσι. Ἄνθρωποι ἐπὶ δωδεκαετίαν διαμείναντες ἐν Κίνᾳ οὐδὲ ἅπαξ κατώρθωσαν νὰ ἴδωσι μίαν ἐκ τῶν αἱματηρῶν τούτων παραστάσεων.

Ὁ Α... ὅμως ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη κατοικῶν ἐν Καντῶνι ὁμιλεῖ τὴν κινεζικὴν ὡς τὰ τέκνα τοῦ Οὐρανίου Κράτους καὶ κατέχει ὅλα αὐτῆς τὰ μυστήρια. Ἐνόμισε λοιπὸν ὅτι πολὺ θὰ μὲ ὑποχρέωνεν ἂν μὲ ἔκαμνε νὰ ἐπωφεληθῶ *μοναδικὴν*, ὡς ἔλεγεν, *εὐκαιρίαν*.

Κατ' ἀρχὰς, ὁμολογῶ, τὸ πρᾶγμα δὲν μὲ εἵλκυσε πολύ· ἡ ἐπιθυμία ὅμως τοῦ νὰ ἴδω ἐκ τοῦ πλησίον, ἔχων μάλιστα τόσον πεπειραμένον ὁδηγὸν, τὴν διεξαγωγὴν τῆς κινεζικῆς δικαιοσύνης, περὶ ἧς τόσα μυθῴδη, ὡς ἐνόμιζον, ἐλέγοντο, μὲ ἔκαμε νὰ μὴ διστάσω.

— Ἄς ὑπάγωμεν τοὐλάχιστον μέχρι τῆς φυλακῆς, τῷ εἶπον. Καὶ ἀπήλθομεν.

Τὸ Νὰν-χάϊ κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πρωτευούσης τοῦ Σινικοῦ Κράτους, εἰς μέρος ἱκανῶς ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ τῆς μικρᾶς εὐρωπαϊκῆς συνοικίας, εἶνε δὲ τοῦτο ἡ μεγαλητέρα τῶν δύο φυλακῶν τῆς Καντῶνος. Πενθιμωτάτη εἶνε ἡ περιοχὴ τοῦ ἄντρου τούτου. Ἄνθρωποι κατεσκληκότες καὶ ῥακενδύται περιφέρονται κύκλῳ, φέροντες σιδηροῦν περιτραχήλιον καὶ σύροντες εἰς τοὺς πόδας μέγαν λίθον διὰ σιδηρᾶς ἁλύσεως. Γλυστρῶσιν ἀναμέσον τῶν διερχομένων οὕτως ἀλυσόδετοι, ἐπαιτοῦντες, ἄθλιοι καὶ ἐλεεινοὶ τὴν ὄψιν.

Ἡ φυλακὴ συνίσταται ἐκ σειρᾶς πεπαλαιωμένων οἰκοδομημάτων, ἅτινα περιβάλλουσι κύκλῳ αὐλὴν εὐρεῖαν, εἰς τῆς ὁποίας τὸ βάθος εἶνε ἡ πύλη ἡ ἀφωρισμένη εἰς τοὺς μανδαρίνους καὶ πέραν αὐτῆς αἱ δύο αἴθουσαι, ἔνθα ἀπονέμεται ἡ δικαιοσύνη· καὶ ποία δικαιοσύνη! Ἀπὸ τῆς αὐλῆς εἰσέρχεταί τις εὐθὺς εἰς τὰ κελλία τῶν καθειργμένων, ἀληθῆ κλωβία, ὅπου ἑκατοντάδες κατηγορουμένων περιμένουσι τὴν τύχην των, συσσωρευμένοι καὶ ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ ψῦχος, εἰς τὴν πεῖναν, εἰς τὴν φθειρίασιν. Διότι ἐν Κίνᾳ ἡ κάθειρξις ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν πάθησιν τοῦ σώματος, μόνον δὲ ἡ ἐλεημοσύνη διατρέφει τοὺς καθειργμένους. Οἱ αἰσθανόμενοι ἔλεος πρὸς τοὺς κακούργους ἂς φροντίσωσι περὶ αὐτῶν, λέγουσιν οἱ Κινέζοι.

Ἡ θέα τῶν τρωγλῶν ἐκείνων διεγείρει τὸν ἔλεον ἅμα καὶ τὴν ἀποστροφήν. Σκιαὶ ἀνθρώπων ἐπιφαίνονται ὡς φαντάσματα διὰ τῶν κιγκλίδων, κατεσκληκότες βραχίονες τείνονται ζητοῦντες ἐλεημοσύνην, ἀνθρώπινα εἴδωλα διαφαίνονται ἀμυδρῶς κινούμενα ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας καὶ ἀπὸ τοῦ σκότους προσβάλλει τὰ ὦτά σου τῆς ἀλύσου ὁ κρότος καὶ τὴν ὄσφρησίν σου ναυτιώδης ἀποφορά.

Παρόμοιαι εἶνε καὶ αἱ γυναικεῖαι φυλακαί, εἰς ἃς πολλάκις ῥίπτονται, φρικτὸν εἰπεῖν, ὡς ὄμηροι αἱ γυναῖκες ἢ αἱ θυγατέρες τῶν φυγοδικούντων κατηγορουμένων.

Εἶδον εἰς ἰδιαιτέραν τρώγλην γυναῖκα τεσσαρακοντούτιδα.

— Ἐφαρμάκευσε τὸν ἄνδρα της, μοὶ εἶπεν ὁ Α..., καὶ κατεδικάσθη εἰς τὸ νὰ κοπῇ ζωντανὴ εἰς τριακοντατέσσαρα κομμάτια. Τρεῖς μῆνας περιμένει βασανιζομένη.

Ἔτεινε τὴν χεῖρα ἡ δυστυχής! Τῇ ἐρρίψαμεν ὀλίγα *σαπέκια* καὶ ἐπροχωρήσαμεν.

Καταντικρὺ ἑνὸς τῶν ῥηθέντων κελλίων, εἰς ἃ ἐγκλείονται οἱ εἰς θάνατον καταδεδικασμένοι, ὑπάρχει οἰκίσκος εἰς ὃν διαμένουσι κατάσκοποι, τεταγμένοι ἐκεῖ ἵνα ἀκούωσιν ὅ,τι λέγεται, ὄχι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ μεταρρυθμισθῇ ἀπόφασις ἀμετάκλητος πλέον, ἀλλ' ἵνα ἀνιχνεύσωσι τεκμήριόν τι δι' οὗ νὰ δυνηθῇ ἡ δικαιοσύνη νὰ ἀγρεύσῃ καὶ ἄλλους ἐνόχους.

Ὄπισθεν τῶν ξυλίνων κιγκλίδων εἴκοσιν ἢ τριάκοντα ῥακενδύται μᾶς παρετήρουν.

— Σὺ τί ἔκαμες; ἠρώτησεν ἕνα ἐξ αὐτῶν ὁ Λ...

— Ἀδίκως μὲ κατηγόρησαν.

Οἱ ἄλλοι ἐγέλασαν κτηνωδῶς ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει ταύτῃ.

— Ἐφόνευσε διὰ νὰ κλέψῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ ὁμολογεῖ, ἐφώνησεν ὁ πλησιέστερος.

— Αὐτοὶ δὲν θὰ δικασθοῦν σήμερον, μοὶ λέγει ὁ Λ..., ἀποτελοῦν ἄλλην φουρνιάν· ἂς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

Εἰσήλθομεν.

Εἴδομεν τετράγωνον αἴθουσαν, ἣν ἔκοπτε διπλῆ σειρὰ μικρῶν στύλων, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στρατιώτας καὶ ὑπαλλήλους, ἀκροατὴν οὐδένα. Εἰς τράπεζαν ταπητοσκεπῆ ἐκάθηντο τέσσαρες μανδαρῖνοι μὲ πτερὸν ταὼ, μὲ εὐρὺν πέτασον εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα ἀνεζραμμένον. Πρὸ τῆς τραπέζης ἄνθρωπός τις γυμνὸς μέχρι τῆς ὀσφύος ἦτο γονατιστός· παρ' αὐτῷ ἵστατο στρατιώτης κρατῶν βαμβούϊον κάλαμον.

Ὁ κατηγορούμενος ἀνεκρίνετο. Ἤδη τεσσαρακοντάκις εἶχε δαρῆ ἐπὶ τῶν ὤμων, οἵτινες εἶχον κατανυκτήσει πλέον μία μεγάλη πληγὴ καὶ ἤρχιζε νὰ *ὁμολογῇ*. Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνακρίναντος μανδαρίνου, ποτέ μου δὲν εἶδον ψυχρότερον σκληροτέραν μορφήν. Εἶχε μικροὺς καὶ σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμοὺς, λεπτὰ καὶ συγκεκολλημένα χείλη, πηγούνιον καταλῆγον εἰς ὀξείας γωνίας, ἐξεῖχον αἱ σιαγόνες καὶ τὸ μέτωπόν του· ὠμοίαζε πρὸς αἴλουρον καὶ πρὸς ὕαιναν. Τότε ἐνόησα τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς σινικῆς παροιμίας, τῆς λεγούσης ὅτι κάλλιον νὰ καταπέσῃ τις ἀφ' ὑψηλοῦ πύργου μὲ τὴν κεφαλὴν ἐμπρὸς, παρὰ νὰ ἐμπέσῃ εἰς ὄνυχας μανδαρίνων...

— Λοιπὸν, ἔλεγεν ὁ ἀνακριτὴς (ὁ Λ... μοὶ μετέφραζε λέξιν πρὸς λέξιν τοὺς λόγους του), ὁμολογεῖς ὅτι ἦσο παρὼν ὅτε διεπράχθη τὸ ἔγκλημα. Ὁ δεῖνα δὲν ἦτο καὶ αὐτὸς παρών;

— Ναὶ, ἦτο.

— Καὶ ὁ δεῖνα;

— Ἐπίσης.

— Ποῖοι ἄλλοι ἦσαν;

— Δὲν εἶδον ἄλλους.

— Ἦσαν καὶ ἄλλοι.

— Δὲν ἠξεύρω, δὲν εἶδον ἄλλο τίποτε.

Ὁ μανδαρῖνος ἔνευσεν· ὁ στρατιώτης ἥρπασε τὸν ἀνακρινόμενον ἀπὸ τῆς κόμης καὶ ὁ κάλαμος κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ αἱμοσταγοῦς ὤμου τοῦ ἀθλίου ἐκείνου!

— Ἂς μὲ φονεύσουν, ἂς μὲ φονεύσουν, ἐβόα, δὲν εἶδον τίποτε ἄλλο!

— Ἐπιμένεις; Ἔνευσε πάλιν ὁ δικαστής. Στρατιώτης τις ἐπλησίασεν εἰς τὸν στύλον, πλησίον εἰς τὸν ὁποῖον ἐκαθήμεθα καὶ ὁπόθεν ἐκρέμαντο ὄργανά τινα, ἃ δὲν εἶχον παρατηρήσει κατ' ἀρχάς.

Ἦσαν ὄργανα βασανισμοῦ· εἶδός τι διπλῆς πλατυστόμου μασιᾶς ἐκσκληροῦ δέρματος, ἥτις ἐχρησίμευεν εἰς τὸ νὰ πατάσσωνται αἱ σιαγόνες καὶ νὰ θραύωνται οἱ ὀδόντες, σφῦραι πρὸς σύντριψιν τῶν ἀστραγάλων τῶν ποδῶν ἐσκωριασμέναι ἐκ τῆς χρήσεως, κάλαμοι, ξύλα, σχοινία. Ὁ στρατιώτης ἐξεκρέμασε μίαν σφῦραν.

Ὅτε ἐπλησίασε πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ἤρχισεν οὗτος νὰ λαλῇ τόσον ταχέως καὶ πυρετωδῶς, ὥστε μὲ ὅλην τὴν εὐχέρειαν, ἣν περὶ τὴν σινικὴν γλῶσαν εἶχεν ὁ διερμηνεύς μου, δὲν ἠδυνήθη νά μοι μεθερμηνεύσῃ τὰ λεγόμενά του. Ὁ δυστυχὴς κατείχετο ὑπὸ θέρμης· ὡμολόγει, ἀνέφερεν ὀνόματα, ἔπειτα ἄλλα, συνέχεεν αὐτὰ πρὸς τὰ πρῶτα, ὅλως τυχαίως, νομίζω, λέγων ὅ,τι ἐνέπιπτεν εἰς τὴν γλῶσσάν του.

Ἤμην διατεθειμένος νὰ ἀναχωρήσω βαρυθυμήσας ἐπὶ τῷ ἐλεεινῷ θεάματι, ὅτε πολὺς θόρυβος ἤρχισε νὰ γίνηται εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ εἶδον εἰσερχόμενον εἰς αὐτὴν μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη ὑψηλόν τινα πεντηκοντούτη περίπου, φέροντα τὰ παράσημα μανδαρίνου μὲ χρυσᾶ κομβία.

Πάντες ἠγέρθησαν ἵνα τὸν ὑποδεχθῶσι καὶ αὐτὸς ὁ αἰλουροειδὴς ἐμειδίασε πάνυ χαριέντως. Ἐπὶ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας ἔβλεπες χαιρετισμοὺς ἀνταλλασσομένους, χάριτας καὶ χαμόγελα κομψοπρεπῆ. Ἐνόμιζες ὅτι ἀναρπασθεὶς καὶ τοὺς αἰῶνας ὑπερπηδήσας εὑρίσκεσο ἐν Βερσαλλίαις καὶ ἔβλεπες τοὺς αὐλικοὺς ὑποκλινῶς χαιρετίζοντας τὸν μέγαν βασιλέα.

Μετὰ τὸν χείμαρρον τοῦτον τῶν χαιρετισμῶν καὶ κομψοπρεπειῶν, ὁ μανδαρῖνος, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἁπλῶς καὶ μόνον ἵνα χαιρετίσῃ τοὺς συντρόφους του, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς τιμητικῆς θύρας. Οἱ ἄλλοι δικασταὶ ἐκάθησαν πάλιν καὶ συνεκάθησε πάλιν ἐπὶ τοῦ προσώπου των ἡ παγετώδης ἀπάθεια.

— Θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, μοὶ εἶπεν ὁ Λ... κρυφίως, ἔρχεσθε; Ὁμολογῶ ὅτι ἐφρικίασα, μὲ εἶχε τρομάξει ἡ διαδικασία. Ἐβίασα ὅμως ἐμαυτὸν εἰς ὑπομονὴν, ἠθέλησα νὰ ἴδω τὸ πρᾶγμα μέχρι τέλους. Διερχόμενος διὰ τῆς αὐλῆς, εὗρον αὐτὴν πλήρη ἀνθρώπων· εἶδον ἐκεῖ στρατιώτας κιτρινοφορεμένους καὶ ὡπλισμένους μὲ δόρατα καταλήγοντα εἰς μεταλλίνην ἡμισέληνον, ἱππεῖς μὲ περιστρέπτους πίλους. Ἓξ ἄνθρωποι ἐρυθρὰ φοροῦντες, ἐβάσταζον πολυτελὲς φορεῖον. Παρέκει ἦσαν ἀλεξήλια, σημαῖαι, γόγγια, ἤτοι κρόταλα ἰνδικά, ἡ ἀκολουθία πᾶσα τοῦ μεγάλου μανδαρίνου. Ἐν τῷ μέσῳ ἐκάθηντο κατὰ γῆς ἐπὶ μεγάλων καλάθων σιγηλοὶ, ἐλεεινοὶ καὶ τὰς χεῖρας δεδεμένοι δώδεκα περίπου ῥακένδυτοι κατάδικοι, περιμένοντες τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως.

Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐφέροντο καὶ ἄλλοι, οὓς ἐξῆγεν ἔκ τινος ἐκεῖ πλησίον κελλίου ἐπὶ τούτῳ τεταγμένος ἀστυνομικὸς ἀξιωματικός. Ἕκαστος ἐξ αὐτῶν παρελαμβάνετο ὑπὸ τῶν δεσμοφυλάκων δεδεμένος καὶ καθήμενος ἐνκαλάθῳ κρεμασμένῳ ἀπὸ βαμβουΐου καλάμου, δι' οὗ δύο *κολίαι* (φορειοφόροι) ἐβάσταζον αὐτὸν ἐπ' ὤμου. Μικρὰ πινακὶς ἐπὶ τῆς κόμης προσηρτημένη ἐδήλου τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ καταδίκου, ἄλλη δὲ ἐπιγραφὴ ἐπὶ μακροῦ πασσάλου ἔγραφε τὸ εἶδος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην «ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος.» Ἀπεῖχε δὲ πολὺ ἀπὸ τῆς εἱρκτῆς ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως.

Ἐξήλθομεν ταχέως καὶ ἐκαθήσαμεν εἰς τὰ φορεῖά μας· ὁ καιρὸς ἐπεῖγε. Ἡ συνοδεία ἤρχισε νὰ πορεύηται ὄπισθέν μας, ἠκούοντο τὰ κρόταλα καὶ αἱ κραυγαὶ τῶν στρατιωτῶν, αἵτινες ἔκαμνον τὸν ὄχλον νὰ παραμερίζῃ.

Μοὶ ἐπροξένει βαθυτάτην αἴσθησιν καὶ πολλὴν ἀηδίαν ὅλον αὐτὸ τὸ θέαμα, ἡ ἀνήκουστος αὕτη δικαιοσύνη, ἡ πομπὴ, ἀνταξία τῶν ἡμετέρων ἀπόκρεω, τὰ ἀνθρώπινα ἐκεῖνα σώματα, τὰ ὁποῖα ἐφέροντο ὡς κτήνη εἰς τὸ σφαγεῖον· ἠσθανόμην πληγομένην τὴν καρδίαν μου. Ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ φορείου μου ἔβλεπον διερχόμενον τὸν ὄχλον περίεργον καὶ φωνασκοῦντα. Οἱ *κολίαι* μας ἔτρεχον, ἐφώναζον, ἔσπρωχνον. Εἰς ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἐφθάσαμεν.

Τὸ μέρος, ἔνθα οἱ κακοῦργοι θανατοῦνται εἶνε μικρὰ τρίγωνος πλατεῖα περικλειομένη ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους ὑπὸ τοίχου ἐκ δὲ τῶν δύο ἄλλων ὑπὸ χαμηλῶν οἰκιῶν. Εἰσέρχεταί τις δὲ ἐκεῖ διὰ μιᾶς μόνον θύρας. Οἱ κατοικοῦντες περὶ τὸν ἐπάρατον ἐκεῖνον χῶρον ἔχουσι τὸ προνόμιον τοῦ νὰ μὴ πληρώνουσιν οὐδένα φόρον, εἶνε δὲ οὗτοι ἀγγειοπλάσται καὶ εἰς ξυλουργός. Φαίνονται ὅλως ἀρρόντιδες περὶ τοῦ τί γίνεται ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, ὃν περιβάλλουσιν αἱ οἰκίαι των καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ξηραίνουσι τὰ ἀγγεῖά των, ὅταν οὗτος ἦνε ἐλεύθερος. Ὅταν ἐφθάσαμεν ἡμεῖς, πολλὰ τοιαῦτα ἦσαν ἀκόμη ἐκτεθειμένα εἰς τὸν ἥλιον, γέρων δέ τις κινέζος κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ τὰ σηκώσῃ ἐκεῖθεν, ἵνα μείνῃ ὁ χῶρος ἐλεύθερος.

Κατὰ πρώτην ὄψιν ἡ μικρὰ πλατεῖα τῶν ἀγγειοπλαστῶν ἐφαίνετο ἡσυχώτατον καὶ ἀθωότατον χῆμα, ἀλλ' ὅταν τις παρετήρει κύκλῳ τὸν τοῖχον, τότε!... ῥρίκη! σωρὸς κρανίων ἐλευκαίνετο εἰς τὸν ἥλιον, μεγάλα κιβώτια πλήρη ἀσβέστου ἀνεδείκνυον ποῦ καί ποῦ λείψανα καὶ τρίχας ἀνθρωπίνους, σχοινία καὶ σταυρούς.

— Ἐπ' αὐτῶν κρεμῶσι τοὺς καταδίκους ἵνα ὑποστῶσι τὸν βασανισμὸν, μοὶ εἶπεν ὁ Λ... Συνήθως τοὺς κόπτουσιν εἰς κομμάτια, ἀρχίζουσι δὲ τὸν καταμελισμὸν ἀπὸ τῶν βλεφάρων, τῆς ῥινὸς, τῶν χειλέων, ἔπειτα δὲ ἔρχονται εἰς τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς πόδας... Ἰδοὺ, προσέθηκε δεικνύων μοι κοντόν τινα καὶ χονδρὸν ἄνθρωπον, ἔχοντα ἀνεστραμμένας τὰς χεῖρίδας καὶ τὸ πανταλόνιον καὶ κρατοῦντα, ὀλίγα βήματα μακρὰν ἡμῶν, πλατεῖαν σπάθην, ἰδοὺ ὁ Ἀ-Φὸγγ, ὁ δήμιος. Ὁ δήμιος ἐν Κίνᾳ εἶνε σπουδαῖον πρόσωπον· ἀφίνει εἰς τοὺς βοηθούς του τὰ εὐτελέστερα τῶν ἔργων, αὐτὸς περιορίζεται μόνον εἰς τὸ νὰ *κόπτῃ*· λαμβάνει 50 σολδία δι' ἑκάστην κεφαλήν.

Αἴφνης ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ εἴδομεν εἰσερχομένην τὴν συνοδείαν τὴν κομίζουσαν τὸν ἀνθρώπινον φόρτον. Ἐξήχθησαν οἱ κατάδικοι ἀπὸ τῶν καλάθων των· εἷς, δύο, τρεῖς.... εἰκοσιτέσσαρες!

Οἱ *βοηθοὶ* ὡδήγησαν αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας, τοὺς ἐγονάτισαν δύο δύο φροντίζοντες νὰ μείνῃ τόπος ἀρκετὸς καὶ διὰ τοὺς εἰκοσιτέσσαρας, τοὺς ἔκαμαν νὰ κλίνωσι τὴν κεφαλὴν σηκώνοντες ἐπὶ τῶν ὤμων τὰς δεδεμένας χεῖράς των, περιέλιξαν τὴν γνωστὴν μακρὰν οὐρὰν τῆς κόμης των... καὶ ἔπειτα... περιεμένομεν.

Ὁ μανδαρῖνος δὲν ἐφαίνετο ἀκόμη!

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ δήμιος διώρθωνε τὴν ζώνην του, παρετήρει τὴν κοπίδα τῆς σπάθης του καὶ οἱ κατάδικοι ἔμενον γονατισμένοι προτείνοντες τὸν τράχηλον.

Δέκα λεπτὰ παρῆλθον οὕτω.

Φαντάζεσαι, ἀναγνῶστα, πῶς θὰ *ἐπέρασαν* κατὰ τὰ δέκα αὐτὰ λεπτὰ, δέκα αἰῶνας, οἱ εἰκοσιτέσσαρες ἐκεῖνοι δυστυχεῖς; Καὶ ὅμως τοὺς εἶδον, τοὺς παρετήρησα, ἦσαν κτηνωδῶς ἀπαθέστατοι. Ὁποία κατάπτωσις! Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐμάσσων, κατὰ τὴν κινεζικὴν συνήθειαν, *βέταλα*. Τὸ φαντάζεσαι τοῦτο; νὰ ἀποθνήσκῃ τις μασσῶν, ἂς εἴπωμεν, μαστίχην;

Τέλος, παραμερίζει ὁ ὄχλος, ὁ μέγας μανδαρῖνος ἔρθασε. Τί ἔγεινε τότε δὲν τολμῶ νὰ τὸ περιγράψω. Ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ στήθους μου ὡς τις ἐφιάλτης ἡ ἀνάμνησις. Νομίζω ὅτι βλέπω ἀκόμη δύο δημίους ὑψοῦντας αἱματόεσσαν τὴν σπάθην, κεφαλὰς κυλιομένας κατὰ γῆς ἢ διὰ μιᾶς ταινίας δέρματος συγκρατουμένας εἰς κατεσφαγμένους τραχήλους, κορμοὺς ἀκεφάλους βυθιζομένους εἰς τὸ ῥέον αἷμα. Βλέπω ἀκόμη τὸν Ἀ-Φὸγγ διακόπτοντα πρὸς στιγμὴν τὸ ἔργον ἵνα ἀνταλλάξῃ τὴν ὀδοντωθεῖσαν ὑπὸ τῆς πολλῆς σφαγῆς σπάθην του πρὸς ἄλλην σπάθην κοπτερὰν καὶ καινουργῆ· ἀκούω τὸν σίδηρον κτυποῦντα ἐπὶ ἀνθρωπίνων αὐχένων καὶ κεφαλὰς χαμαὶ ὑποκώρως ἠχούσας καὶ τὸ πλῆθος ἀλαλάζον ὑπὸ θαυμασμοῦ ἐπὶ τῇ τέχνῃ τοῦ δημίου.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ εἶχον τελειώσει τὰ πάντα. Αἷμα μόνον ἄφθονον ἔμενεν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰκοσιτέσσαρα ἠκρωτηριασμένα πτώματα καὶ οἱ

βοηθοὶ ἐπηγαινοήρχοντο εἰς τὸν ὑγρὸν ἐκεῖνον βόρβορον, σύροντες ἀπὸ τῆς κόμης κεφαλὰς ἀποκεκομμένας ἢ ἐλεεινοὺς καὶ φοβεροὺς κορμούς. Ἐπλησίασεν ἔπειτα πρὸς ἡμᾶς ὁ δήμιος καὶ μειδιῶν μᾶς προέτεινεν ἂν ἠθέλομεν ν' ἀγοράσωμεν τὰς δύο του σπάθας, τὰς ὁποίας μᾶς ἐπεδείκνυεν, ἀντὶ πέντε ταλλήρων, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θεάματος!

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΟΒΡΟΥΤΣΑΣ

Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ὅριον τῆς Βλαχίας, τὸ ἀποτελούμενον ὑπὸ τῆς πρὸς Βορρᾶν φερομένης κοίτης τοῦ Δουνάβεως, καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου κεῖται χώρα τελματώδης καλουμένη Δόβρουτσα, ὀλίγον γνωστὴ σήμερον, ἔτι δ' ὀλιγώτερον πρὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὅτε ἐγένετο θέατρον μεγάλων στρατιωτικῶν ἔργων.

Ὅρια ταύτης εἶναι πρὸς Δ. ἡ ἀπὸ τῆς πολίχνης Ῥασσόβας μέχρι Γαλαζίου γραμμὴ τοῦ Δουνάβεως, πρὸς Β. ὁ αὐτὸς ποταμὸς ἀπὸ Γαλαζίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν, πρὸς Α. ὁ Εὔξεινος Πόντος καὶ πρὸς Μ. τὸ μεταξὺ Ῥασσόβας καὶ Κωστάντσας στενόν, ὅπερ τανῦν διέρχεται σιδηρόδρομος. Ἀποτελεῖ δέ, οὕτως εἰπεῖν, χερσόνησον περικλυζομένην πανταχόθεν πλὴν τοῦ στενοῦ (ἔχοντος μῆκος 12 λευγῶν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν) ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἀφ' ἑνὸς τοῦ Δουνάβεως, ἀφ' ἑτέρου τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἡ χώρα τῆς Δόβρουτσας παριστᾷ ἐν γένει σειρὰν κοματοειδῶν ὀροπεδίων, χωριζομένων ὑπὸ ἀβαθῶν κοιλάδων καταληγουσῶν εἰς ὑψηλὰς πεδιάδας, τεμνομένας κατὰ κάθετον πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως καὶ τῶν παραλίων τοῦ Εὐξείνου. Λέγουσιν ὅτι τὸ ὄνομα αὐτῆς παράγεται ἐκ τῆς σλαυϊκῆς λέξεως δόβρο (καλὸς), καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων δὲ ὀνομάζεται χώρα ἀγαθή· διότι εἰς οὐδένα ἀνήκει καὶ δύναται ἑπομένως νὰ γίνηται κτῆμα ἑκάστοτε τοῦ πρώτου καταλαβόντος.

Πᾶσα ἡ χώρα ἀποτελεῖ ἀπέραντον καὶ γονιμώτατον λειμῶνα· κατοικεῖται δὲ ἀραιῶς ὑπὸ Τατάρων ποιμένων, καὶ πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως ὑπὸ Βλάχων. Οἱ Βούλγαροί εἰσιν εὐάριθμοι· πλὴν ἂν ἐκληφθῶσιν ὡς τοιοῦτοι καὶ μέρος τῶν οἰκούντων ἐνταῦθα Τούρκων θεωρουμένων ὡς Βουλγάρων ἐκτουρκισθέντων. Μέγα μέρος τῆς χώρας οἰκοῦσι καὶ φυγάδες Κοζάκοι. Τμῆμα δέ τι μικρὸν καὶ Γερμανοί. Ὑπὸ ἐθνογραφικὴν οὕτως ἔποψιν ἡ Δόβρουτσα εἶναι μωσαϊκὸν διαφόρων λαῶν.

Αἱ κυριώτεραι τῶν πόλεων αὐτῆς εἰσιν αἱ ἑξῆς, ἃς καταγράφομεν ἐν εἴδει ὁδοιπορικοῦ.

Τσέρνα-βόδα, κωμόπολις ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, καὶ παρὰ τὸ ἄκρον τῆς μεγάλης λίμνης Καρασοῦ· ἡ κώμη αὕτη ἄλλοτε βλαχικὸν κωμίδιον ἄσημον, ἀπέκτησεν ἀκμήν τινα μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ ταύτης μέχρις Κωστάντσας, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπί τινα χρόνον διήρχοντο οἱ πορευόμενοι εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς Δύσεως διὰ τοῦ Δουνάβεως. Ἔχει κατοίκους 2,000.

Ἡ λίμνη Καρασοῦ ἔχει πλάτος 2—4 χιλιομέτρων, καταλαμβάνει δ' ἐν καιρῷ ἀναβάσεως τοῦ Δουνάβεως, ὅτε εἰσρέουσιν εἰς αὐτὴν τὰ ὕδατα, χῶρον μέχρι 35 χιλιομέτρων. Ὁ Δούναβις ὁ μέχρι τῆς πόλεως ταύτης φερόμενος πρὸς Ἀνατ. σχηματίζει καμπὴν λαμβάνων πρὸς Βορρᾶν πορείαν.

Ὁ σιδηρόδρομος ἀναχωρῶν ἀπὸ Τσέρνα-βόδας διέρχεται πρὸς Β. τὴν λίμνην Καρασοῦ καὶ φθάνει (44 χιλιόμ.) εἰς

Μετζιδιέ, πόλιν ὅλως νέαν, κατοικουμένην ὑπὸ τῶν Τατάρων, τῶν ἐλθόντων εἰς Δόβρουτσαν ἐπὶ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὡς κηρυχθέντων ὑπὲρ τῶν Τούρκων. Τούτους ὁ Σαὶδ Πασᾶς συνήθροισε καὶ ᾤκισεν ἐνταῦθα, ὀνομάσας οὕτω τὴν νέαν πόλιν πρὸς τιμὴν τοῦ Σουλτάνου Μετζίδ. Ἡ πόλις ἔχει 1000 οἰκίας, καὶ 15—20,000 ψυχάς. Ἀπὸ Μετζιδιὲ ὁ σιδηρόδρομος φερόμενος πρὸς Ἀν. καταλείπει πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὰ κωμίδια Κουστελὶ καὶ Ἀλα-καποῦ. Τὸ τελευταῖον κεῖται εἰς τὴν Ἀν. ἐσχατιὰν τῆς τελματώδους λίμνης· εἶναι δὲ ἕδρα Χάνη, ἔχοντος ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του 9 κώμας Ταταρικάς.

Ὁ σιδηρόδρομος πρὸς τὸ ὕψωμα τοῦ Ἀλακαποῦ κάμπτει ἐλαφρῶς πρὸς Ν. καὶ διατέμνει τὰ χαρακώματα, τὰ λεγόμενα τοῦ Τραϊανοῦ (στρατηγοῦ τοῦ Οὐάλεντος, θελήσαντος ἐν τῷ στενῷ τούτῳ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Γότθους, οἵτινες εἶχον ὑπερπηδήσει τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως). Ἐντεῦθεν φθάνει εἰς τὸν β' σταθμὸν Μουρραλτὰρ (44 χιλιόμετρα ἀπὸ τοῦ α'), μικρὰν πόλιν τουρκικήν, ἐντεῦθεν δὲ (65 χιλιόμ.) εἰς

Κωνστάντσαν (Κωνστεντζὲ τουρκ.), κειμένην ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου παρὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν καὶ οὖσαν πρωτεύουσαν διαμερίσματος διοικητικοῦ (καζᾶς) ὑπαγομένου εἰς τὸ σαντζάκιον τῆς Βάρνας (Βιλαετίου τοῦ Δουνάβεως), καὶ ἕδραν ἐπισκόπου. (Κάτ. 3—4000, ὧν 1000 Ἕλληνες). Ἔχει λιμένα ἀβαθῆ καὶ ἀναπεπταμένον εἰς τοὺς νοτίους ἀνέμους, ὅπερ καθιστᾷ τὴν προσόρμισιν αὐτόθι τῶν πλοίων ἐπικίνδυνον.

Αἱ ἑλληνικαὶ καὶ ῥωμαϊκαὶ ἀρχαιότητες ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἰσὶν ἀρθονώταται, σχεδὸν δὲ πᾶσαι αἱ τουρκικαὶ οἰκίαι εἰσὶν ἐκτισμέναι ἐκ τοῦ ὑλικοῦ ἀρχαίων κτιρίων· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Ἀνδρέας Παπαδόπουλος Βρετὸς, πρόξενος Ἑλλὴν ἐν Βάρνῃ, ἀνεκάλυψεν ἐπιγραφήν, ἐξ ἧς ἐμφαίνεται ὅτι ἡ Κωνστάντσα εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως Τόμεως, μητροπόλεως τοῦ Πόντου καλουμένης ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν νομισμάτων. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐξωρίσθη, καὶ αὐτόθι ἀπέθανεν ὁ ποιητὴς Ὀβίδιος.

Ἡ Κωνστάντσα, καλουμένη καὶ Μιλητὴς ὡς ἀποικία Μιλησίων, ἔλαβε τὸ σημερινὸν ὄνομα ἐκ τῆς Κωνσταντίας, ἀδελφῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Κατὰ τὸν Παπαδόπουλον Βρετὸν ἡ ἀκμὴ τῆς πόλεως διετηρήθη μέχρις Ἀλεξίου Κομνηνοῦ (1202), ὕστερον δὲ περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν Βουλγάρων. Οἱ Τοῦρκοι καταλαβόντες αὐτὴν ὠχύρωσαν. Οἱ Ῥῶσσοι ἐβομβάρδισαν τὴν πόλιν κατὰ τὸ 1812, τῷ δὲ 1829 κατέλαβον αὐτὴν ἀμαχί. Τὰ ὀχυρώματα αὐτῆς ἔκτοτε μένουσι κατερριμμένα.

Πρὸς Β. τῆς Κωνστάντας ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου κεῖται ἡ πολίχνη *Καγαρλίκ* πρὸς ἣν φέρει ὁδός· πρὸς Β. δὲ ταύτης κεῖται τὸ παράλιον φρούριον Καρα-Κερμάν.

Αὗταί εἰσιν αἱ πρὸς Μ. καὶ Α. πόλεις· ἴδωμεν ἤδη τὰς κειμένας πρὸς Δ. καὶ Β., τὰς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, ἀρχόμενοι αὖθις ἀπὸ τῆς Τσέρνα-βόδας. Ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ὀλίγον πρὸ ἀπὸ τῆς Ῥασσόβας ὁ Δούναβις ἀλλάσσει τὴν πρὸς Ἀνατολὰς πορείαν του καὶ στρέφεται πρὸς Βορρᾶν, φερόμενος ἐπὶ πεδίων χθαμαλῶν σχηματιζόντων ἑκατέρωθεν ἕλη.

Ἀπὸ Τσέρνα-βόδας ὁδὸς μονότονος καὶ ἔρημος παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως φέρει μετὰ 10 ὥρας εἰς

Χίρσοβαν, μικρὰν κωμόπολιν ὀχυρὰν περικυκλουμένην ὑπὸ ὀρέων. Ἐντεῦθεν ὁ Δούναβις, ἅτε χαμηλοτέραν ἔχων τὴν δεξιὰν ὄχθην, ὑπερχειλίζων καλύπτει μέγα μέρος τῆς πεδιάδος τῆς Δόβρουτσας, ἥτις εἰς τὸν ὁρίζοντα φαίνεται ἑνουμένη πρὸς τὰς ἐρήμους γαίας τῆς Βεσσαραβίας. Ἡ ὁδὸς ἐκ τῆς Χίρσοβας παρεκτεινομένη διέρχεται τὴν κωμόπολιν *Δορμάνη* καὶ μετὰ 16 ὥρας φέρει εἰς

Ματσὶν, μικρὰν πόλιν προστατευομένην ὑπὸ περιβόλου ὠχυρομένου καὶ δύο ἀσθενῶν πύργων. Εἰς ἀπόστασιν 3 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης μεταξὺ τῶν κωμιδίων *Γκρέτσι* καὶ *Τάρκαϊ* ἐπὶ θέσεως καλουμένης Ἴγλιτζα ὁ Ἐγκελχάρδτ ἀνεκάλυψε καὶ ὁ Γ. Βοκσσιέρος καὶ Βωδρὺ ἐσπούδασαν τὰ λείψανα τῆς Τροίσμιδος (Troesmis), ἀκροπόλεως ῥωμαϊκῆς, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι κατεσκεύασαν ὅπως προστατεύσωσι τὴν διάβασιν τοῦ Δουνάβεως, καὶ ἣν ὕστερον ἐπεσκεύασεν ὁ Ἰουστινιανός. Ἀπέναντι τοῦ Ματσὶν, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ κεῖται ἡ Ἰβραΐλα, χωριζομένη τούτου διὰ 3 ἢ 4 βραχιόνων τοῦ ποταμοῦ, πλάτους 10 χιλιομέτρων. Πέραν τῆς Ἰβραΐλας ὁ Δούναβις εἰσέρχεται εἰς μίαν μόνον κοίτην, καὶ οὕτω φέρεται εἰς Γαλάζιον (6 ὧραι), ἐντεῦθεν δὲ μέχρι τοῦ Ῥενίου (4 ὧραι), κειμένου παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Προύθου, στρέφων λαμβάνει τὴν πρὸς Ἀν. πορείαν μέχρι τῶν ἐκβολῶν του εἰς τὸν Εὔξεινον.

Ἀπὸ τοῦ Ῥενίου ἡ ἑκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ χώρα εἶναι κατάκλυστος ὑπὸ ὑδάτων· τὰ παραποτάμια εἰσβάλλουσιν εἰς αὐτὸν διὰ λιμνῶν ἐκτεινομένων ἑκατέρωθεν τῶν ὀχθῶν. Μεταξὺ τῶν λιμνῶν Καχοὺλ καὶ Καρτάλ, τῶν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης, εἰς ἀπόστασιν 24 χιλιομέτρων ἀπὸ Ῥενίου καὶ 1 χιλιομέτρου ἀπὸ τοῦ Δουνάβεως ἐπὶ γλώσσης γῆς ὁριζομένης ὑπὸ τελματωδῶν λειβαδίων κεῖται ἡ βλαχικὴ κώμη Σατουλοῦ-Νοῦ (νέον χωρίον), ἀφ' ἧς διέβησαν οἱ Ῥῶσσοι κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1828. Ἀπέναντι δὲ τοῦ χωρίου τούτου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης κεῖται ἡ πολίχνη

Ἰσάκτσα, ἔχουσα ἀσθενὲς φρούριον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς ἁπλοῦς στρατιωτικὸς σταθμὸς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δουνάβεως. 13 μίλια ἐντεῦθεν κατὰ τὴν ἐπιφορὰν τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην Τσατάλ, ἄρχεται τὸ λεγόμενον Δέλτα τοῦ Δουνάβεως. Ὁ ποταμὸς διαιρεῖται εἰς δύο βραχίονας, ὧν ὁ μὲν πρῶτος πρὸς τὰ ἀριστερὰ διευθύνεται ΑΒΑ., διέρχεται διὰ τοῦ Ἰσμαϊλίου καὶ Κίλιας καὶ διανύων 98 χιλιόμετρα ἐκβάλλει εἰς τὸν Πόντον, σχηματίζων κατὰ τὰς ἐκβολὰς διαφόρους νήσους καὶ ὃ διακλαδώσεις, ὁ δὲ δεύτερος ὁ θεωρούμενος ἡ ἀληθὴς ἐξακολούθησις τοῦ ποταμοῦ, δι' οὗ εἰσέρχονται τὰ ἀτμόπλοια, φέρεται ΔΑ. καὶ εἰς ἀπόστασιν 5 ὡρῶν φέρει εἰς

Τούλτσαν (55 μίλ. ἐκ Γαλαζίου), πρωτεύουσαν ἑνὸς τῶν 7 σαντζακίων τοῦ Βιλαετίου τοῦ Δουνάβεως. Ἔχει κατοίκους 30—35,000 Τούρκους, Βουλγάρους, Ῥουμούνους, Ἕλληνας, Ἀρμενίους, Ἰουδαίους. Εἶναι ἐκτισμένη ἐν εἴδει ἀμφιθεάτρου ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς κλιτύος τῆς δειράδος τῶν ὀρέων, ἥτις ἀρχομένη ἀπὸ Ματσὶν καταλήγει εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Κεῖται δὲ εἰς τὸ βάθος κόλπου σχηματιζομένου ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Ἐπὶ τῆς ὑπερκειμένης κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ κεῖται φαίνεται ὅλον τὸ Δέλτα τοῦ Δουνάβεως καὶ ἡ ἔρημος, ἥτις διαχωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τὴν πόλιν Βαβαδάγ, κειμένην πρὸς Μεσημβρ. αὐτῆς εἰς ἀπόστασιν 40 χιλιομέτρων. Τὸ Δέλτα τοῦ Δουνάβεως ἔχει ἐπιφάνειαν 2,700 τετραγ. χιλιομέτρων.

Εἰς ἀπόστασιν 7 ἢ 8 χιλιομέτρων κάτωθεν τῆς Τούλτσας ὁ Δούναβις ὑποδιαιρεῖται αὖθις εἰς νέους βραχίονας ὧν ὁ μὲν καλεῖται τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μήκους 105 χιλιομέτρων, φερόμενος νοτιονατολικῶς, ὁ δὲ τοῦ Σουλινά, 88 χιλιομέτρων· διὰ τούτου ἐκτελοῦνται καὶ οἱ πλοῖ. Ἔχει πλάτος 70 ἕως 80 μέτρ. καὶ βάθος 5—7· ἐκβάλλει δὲ εἰς τὴν θάλασσαν διὰ μιᾶς κοίτης.

Τὰ πλοῖα διέρχονται διὰ μέσου δάσους ὑψηλῶν καλαμώνων, καλυπτόντων μέγα μέρος τοῦ

Δέλτα· πλῆθος ἄπειρον ἑλοβίων πτηνῶν εἰσιν οἱ κάτοικοι τῶν ἐρημιῶν τούτων, ἐντὸς τῶν ὁποίων διαιτῶνται προσέτι καὶ φοβεροὶ λύκοι καὶ ἀχριόχοιροι τερατώδεις καὶ ἄπειρα σμήνη κωνώπων. Μετὰ 5 ½ ὥρας ἐκ Τούλτσας (89 μίλια ἀπὸ Γαλαζίου) κεῖται ὁ

Σουλινᾶς, ὁ πρῶτος λιμὴν τῆς Τουρκίας ἐν τῇ Μαύρῃ θαλάσσῃ, ἐπὶ τῆς ΑΜ. ἐσχατιᾶς τοῦ ὁμωνύμου βραχίονος τοῦ Δουνάβεως. Ἡ πόλις εἶναι ἐκτισμένη κατ' εὐρωπαϊκὸν τρόπον, ἔχει ὁδοὺς εὐθείας καὶ καθαρὰς, λιμένα πρόσφορον, εἶναι δὲ καὶ πρωτεύουσα διαμερίσματος, ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ σαντζακίου τῆς Τούλτσας. Ἐκ τοῦ Σουλινᾶ ἀπέχει ἡ Ὀδησσὸς διὰ θαλάσσης 40 ὥρας.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἡ Δόβρουτσα περιέχει τινας πολίχνας συνδεομένας πρὸς ἀλλήλας δι' ὁδῶν. Οὕτω πρὸς Μ. τῆς Τούλτσας φέρει ὁδὸς ἀπὸ ταύτης μέχρι τῆς πόλεως *Βαβαδάγ*, εἰς ἣν καταλήγει καὶ ὁδὸς ἀπὸ Ἰσάκτσας, ἐντεῦθεν δὲ προχωροῦσα διακρανοῦται, καὶ εἰς κλάδος αὐτῆς πρὸς Β. φέρει εἰς Χίρσοβαν, ἕτερος δὲ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου πολίχνην *Καγαρλίκ*, ἐκ ταύτης δὲ εἰς *Καραμουράτ* καὶ Κωνστάντσαν. Περὶ τὸ μέσον δὲ τοῦ βραχίονος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ πρὸς Μ. κεῖται ἡ πολίχνη *Δουναβίτσα* ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ τοῦ συνδέοντος ἐν εἴδει διώρυγος τὴν λίμνην Ῥαζέλμ πρὸς τὸν βραχίονα τοῦτον.

Ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν ἡ Δόβρουτσα εἶναι τόπος νοσώδης, ὡς τῶν ἐνυπαρχόντων ἑλῶν καὶ τελμάτων.

[Ἐκ τοῦ ὁδοιπορικοῦ τοῦ Ἰσαμπὲργ, τῶν γεωγραφικ. πινάκων τοῦ Κιπέρτου, Schaefer, Fried, καὶ ἑτέρων βοηθημάτων.]

Α. Μελιαρακης.

ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΕΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΟΥΜΒΟΛΔΟΝ

Στενῶς συνδέεται μὲ τὸν μαγνητισμὸν τῆς γῆς καὶ τὰς ἠλεκτρομαγνητικὰς δυνάμεις ἡ παραγωγὴ τοῦ πολικοῦ φωτὸς ὡς καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, τοῦ ὁποίου οἱ μαγνητικοὶ πόλοι δύνανται νὰ θεωρηθῶσι καὶ ὡς πόλοι ψύχους. Τὸ βόρειον σέλας δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτία διαταράξεως τῆς ἰσορροπίας τοῦ γηΐνου μαγνητισμοῦ, ἀλλ' ἁπλῶς ὡς τὸ ἀποτέλεσμα ἐνεργείας γηΐνης, τῆς ὁποίας ἡ ἔντασις ὑψοῦται μέχρι παραγωγῆς φωτεινοῦ φαινομένου. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ βορείου σέλαος εἶναι φαινόμενον τὸ ὁποῖον θέτει τέρμα εἰς μαγνητικὴν θύελλαν, ὡς εἰς ἠλεκτρικὴν θύελλαν ἕτερον φωτεινὸν φαινόμενον, ἡ ἀστραπὴ, ἀναγγέλλει ὅτι ἐπανῆλθε πάλιν ἡ πρὸς στιγμὴν διαταραχθεῖσα ἰσορροπία τῆς ἠλεκτρικῆς.

Ὅπως ἀπεικονίσωμεν τὸ φωτεινὸν τοῦτο μετέωρον, περιγράφομεν τὰς διαφόρους φάσεις τῆς παραγωγῆς τελείου βορείου σέλαος. Εἰς τὸν ὁρίζοντα, κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μαγνητικοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου, ὁ οὐρανὸς, κατ' ἀρχὰς αἴθριος, ἄρχεται σκοτιζόμενος, σχηματίζεται δὲ εἶδός τι νεφελώδους παραπετάσματος τὸ ὁποῖον ἀνέρχεται βραδέως καὶ ὑψοῦται μέχρι 40 μοιρῶν περίπου. Διὰ τοῦ σκοτεινοῦ τούτου κυκλικοῦ τμήματος τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ χροιὰ κλίνει πρὸς τὸ ἰῶδες, οἱ ἀστέρες διορῶνται ὡς διὰ πυκνῆς ὁμίχλης, βραδύτερον δὲ περὶ τὰ πέρατα ἀναφαίνεται τόξον ἐν εἴδει ταινίας κατ' ἀρχὰς μὲν λευκὸν, εἶτα κίτρινον, διαχέον ἄπλετον φῶς. Ἐνίοτε τὸ φωτεινὸν τοῦτο τόξον φαίνεται ὡσεὶ ταρασσόμενον ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους, ἀλλάσσον διηνεκῶς μορφὴν καὶ ἐκτοξεῦον συγχρόνως στήλας φωτὸς ἀκτινοειδῶς ἀνερχομένας μέχρι τοῦ ζενίθ (τοῦ κατακορύφου σημείου). Ἐφ' ὅσον ἡ ἐκπομπὴ τοῦ πολικοῦ φωτὸς εἶναι ἰσχυρὰ ἐπὶ τοσοῦτον εἰσὶ ζωηρὰ καὶ τὰ χρώματα, ἅτινα ἀπὸ τοῦ ἰώδους καὶ τοῦ κυανοῦ κλίνουσι πρὸς τὸ πράσινον καὶ ἐρυθρὸν, παραλλάσσοντα μεθ' ὅλων τῶν ἐνδιαμέσων χροιῶν.

Συμβαίνει δὲ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἠλεκτρικοὺς σπινθῆρας, τῶν ὁποίων ἡ χροιὰ καὶ ἡ λάμψις εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον ζωηροτέρα ἐφ' ὅσον ἰσχυροτέρα ἡ τάσις τῆς ἠλεκτρικῆς ἐκρήξεως. Ἄλλοτε αἱ στῆλαι τοῦ φωτὸς φαίνονται ὡσεὶ ἐκσφενδονιζόμεναι ἐκ τοῦ λάμποντος τόξου, μεμιγμέναι μετὰ μελαίνων ἀκτίνων ὁμοίων πρὸς πυκνὸν καπνὸν, ἄλλοτε πάλιν ὡσεὶ ἐγειρόμεναι ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ διάφορα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, σχηματίζουσαι θάλασσαν πυρὸς, τῆς ὁποίας τὴν λαμπρότητα ἀδύνατον ν' ἀπεικονίσῃ καὶ ὁ ἄριστος τῶν ζωγράφων, διότι εἰς ἑκάστην στιγμὴν ταχεῖαι κυματοειδεῖς κινήσεις μεταβάλλουσι τὸ σχῆμα καὶ τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ.

Εἰς ὡρισμένας στιγμὰς, ἡ ἔντασις τοῦ φωτὸς αὐξάνει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ βόρειον σέλας διατελεῖ ἐπίσης λαμπρὸν, καίτοι τοῦ ἡλίου λάμποντος ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα.

Πέριξ τοῦ σημείου ἐν τῷ οὐρανῷ, πρὸς τὸ ὁποῖον διευθύνεται μαγνητικὴ βελόνη ἐλευθέρως κρεμαμένη ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητός της, αἱ ἀκτῖνες συσσειροῦνται σχηματίζουσαι τὸ καλούμενον στέμμα τοῦ βορείου σέλαος, τὸ ὁποῖον ὅταν ἀναφαίνηται ἀναγγέλλει τὸ πέρας τοῦ λαμπροῦ τούτου μετεώρου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες βαθμηδὸν ἀραιοῦνται, ἀμικρύνονται καὶ ἀμαυροῦνται. Τὸ στέμμα καὶ τὰ φωτεινὰ τόξα διαλύονται, μετ' οὐ πολὺ δὲ δὲν βλέπει τις ἐπὶ τοῦ οὐρανίου θόλου εἰμὴ μεγάλας νεφελώδεις κηλίδας ἀκινήτους, ὠχρὰς, χρώματος τεφρώδους. Καὶ αὗται βαθμηδὸν ἐκλείπουσιν ὡς καὶ τὸ νεφελῶδες παραπέτασμα· τὸ ὁποῖον ἀνήγγειλε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ λαμπροῦ μετεώρου, μετ' οὐ πολὺ δὲ μένει ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα ὑπόλευκόν τι νέφος ἀκανόνιστον κατακερματισμένον εἰς μικροὺς νεφελώδεις σωροὺς, τελευταῖον ἴχνος τοῦ λαμπροτέρου τῶν φαινομένων, ἅτινα τὰ ὑψηλότερα τῆς ἀτμοσφαίρας στρώματα παρέχουσιν εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων.

Τιμ. Α. Αργυροπουλος.

ΠΕΡΙ ΜΥΚΗΤΩΝ

Μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν μας πολλοὶ ἴσως πιστεύουσιν ὅτι οἱ μύκητες (τὰ κοινῶς λεγόμενα μανιτάρια) δὲν εἶναι φυτά· βλέποντες αὐτοὺς ἄνευ φύλλων, ἀνθέων καὶ καρπῶν, καὶ οὐδὲν κοινὸν ἔχοντας πρὸς τὰ λοιπὰ φυτὰ, παρατηροῦντες τὴν αἰφνιδίαν ἐμφάνισίν των εἰς μέρη ὅπου χεὶρ ἀνθρώπου δὲν τοὺς ἔσπειρεν, ἐξ ἧς καὶ ἡ κοινὴ καὶ γνωστὴ τοῖς πᾶσι φράσις ἐπὶ παντὸς ἀπροσδοκήτου «*μᾶς ἐφύτρωσε σὰν μανιτάρι*», καὶ τὴν ὀλιγοχρόνιον καὶ διαβατικὴν ὕπαρξίν των, τὰ παράδοξα, τέλος, καὶ ἀλλόκοτα σχήματα καὶ χρώματα τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι, δυσκολεύονται ἴσως νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι τὰ περίεργα ταῦτα πλάσματα τῆς φύσεως ὑπάγονται εἰς τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν. Καὶ μολοντοῦτο οἱ μύκητες εἶναι φυτὰ γεννώμενα, αὐξάνοντα, καρποφοροῦντα καὶ θνήσκοντα, δυνάμει τῶν αὐτῶν νόμων δι' ὧν παράγονται καὶ ζῶσι τὰ δένδρα, οἱ θάμνοι καὶ αἱ πόαι.

Οἱ μύκητες εἶναι φυτὰ βλαστάνοντα πάντοτε ἐπὶ ὀργανικῶν σωμάτων εὑρισκομένων εἰς κατάστασιν σήψεως· μόνον φυτικὴ καὶ ζωϊκὴ οὐσία ἐν ἀποσυνθέσει χρησιμεύει εἰς αὐτοὺς ὡς τόπος βλαστήσεως· διὰ νὰ βλαστήσωσι δὲ ἀπαιτοῦσι μέτριον ἢ ὀλίγον φῶς, ὑγρασίαν πολλὴν καὶ τὴν δέουσαν θερμότητα· τινὲς τούτων εἶναι τόσον βραχύβιοι, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν διανύουσιν ὁλόκληρον τὸ στάδιον τῆς ζωῆς των, βλαστάνοντες, καρποφοροῦντες καὶ θνήσκοντες.

Οἱ μύκητες εἶναι τὰ πολυμορφότερα τῶν φυτῶν, εἶναι οἱ Πρωτεῖς τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, διὸ καὶ ἀπὸ τῶν ἀτελεστέρων μέχρι τῶν ἐντελεστέρων ἀπαντᾷ τις ὅλα τα σχήματα· ἄλλοτε ὑπὸ μορφὴν λεπτοτάτων νημάτων, ἄλλοτε ὑπὸ μορφὴν σφαιρῶν ἢ σκιάδων, ἢ δενδρυλλίων, ἄλλοτε λευκοὶ, ἢ μέλανες, ἢ ἐρυθροὶ, ἢ κυανοῖ, ἢ κίτρινοι, ἄλλοτε διὰ μικροσκοπίου μόνον ὁρατοὶ, καὶ ἄλλοτε παμμεγέθεις, διεγείρουσι τὸν θαυμασμὸν τοῦ φυσιοδίφου καὶ διὰ τὴν ποικιλίαν των αὐτὴν κατήντησε νὰ γίνωσι κλάδος ἴδιος ἐν τῇ βοτανικῇ ἐπιστήμῃ καὶ νὰ ἐφελκύσωσι τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ὅλην ζωὴν σπουδαιοτάτων ἀνδρῶν, περιγραψάντων, καταταξάντων καὶ εἰκονισάντων αὐτούς.

Οἱ μικροσκοπικοὶ μύκητες εἶναι καταρρεπτικώτατοι εἰς τὰ φυτὰ καὶ εἰς τὰ ζῶα. Εἴδη τινὰ τοῦ γένους *Αἰσκιδίον* (Aescidium) καλύπτουσι πολλάκις ὁλόκληρον τὴν ἐπιφάνειαν τῶν φύλλων καὶ πνίγουσι τὰ φυτά. Τὰ γένη *Τριχόσπορον* (Trichosporum) καὶ *Μικρόσπορον* (Microsporum) παρετηρήθησαν ἐπί τινος ἀσθενείας τῶν μεταξοσκωλήκων, καὶ ἐπὶ διαφόρων πληγῶν, τοῦ κνύους, καὶ ἄλλων δερμικῶν ἀσθενειῶν· τὸ γένος Uredo καὶ τὰ εἴδη αὐτοῦ ἀποτελοῦσι τὴν νόσον τὴν καταστρέφουσαν τὰ σιτηρὰ, γνωστὴν ὑπὸ τὰ κοινὰ ὀνόματα *δαύλιασμα* καὶ *συνωπίδιασμα*. Ὅταν δὲ τὰ ξύλα τῶν οἰκοδομῶν ἢ τῶν πλοίων εἶναι πορώδη καὶ σπογγώδη, ἐὰν τυχὸν προσβληθῶσιν ὑπὸ τῶν μικροσκοπικῶν τούτων ἐχθρῶν καταπίπτουσιν εἰς κόνιν. Διηγοῦνται ὅτι δίκροτον γαλλικὸν ἐπιστρέφον ἐκ θριάμβου ναυαμαχίας καὶ διασωθὲν ἐκ τῆς καταιγίδος τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν ἐγένετο θῦμα τῶν μικροσκοπικῶν τούτων μυκήτων ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι. Εἰς τοιαύτην περίστασιν εὑρέθη ὡς μόνον σωτήριον μέσον ἡ ἐπιπόλαιος ἀπανθράκωσις τῶν προσβληθέντων μερῶν.

Μύκητές τινες εἶναι χρήσιμοι ὡς φάρμακα ἡρωϊκὰ, οἷοι εἶναι ὁ καλούμενος Σκληρότιον (Sclerotium Clavus), χρήσιμος εἰς δυστοκίας· οὗτος βλαστάνει ἐπὶ τῶν σταχύων τῆς κοινῆς *σίκαλης*· ἐξ ἄλλων κατασκευάζεται ἡ κοινὴ *ὕσκα*, χρήσιμος εἴς τε τὴν χειρουργικὴν καὶ ἄλλας χρείας· ἄλλοι εἶναι ἐδώδιμοι, καθὼς ὁ *πεδινὸς ἀγαρικὸς*, τὰ ὕδνα (κοινῶς ὕτανα), κτλ.

Ὁ *ἐδώδιμος* ἢ *πεδινὸς ἀγαρικὸς* καλλιεργεῖται ἐν Εὐρώπῃ διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ χρῆσιν ἐν τῇ μαγειρικῇ.

Πολλοὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐγένοντο θύματα δηλητηριασθέντες ὑπὸ τῶν μυκήτων· διὰ τοῦτο εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τοῦ ἐξευγενισμένου κόσμου δὲν ἐπιτρέπεται πώλησις μυκήτων ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰμὴ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον δι' ἐκεῖνα τὰ εἴδη τὰ πασίγνωστα ὡς ἀβλαβῆ, καὶ παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων συγχωρούμενα.[1]

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΚΝΗΜΙΔΩΝ

Κατὰ τὸ γαλλικόν.

Ἐπὶ μακρὸν διημφισβητήθη ἡ ἀκριβὴς ἐποχὴ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ πλέκειν διὰ μηχανῆς τὰς περικνημίδας, ἀλλὰ σήμερον χάρις εἰς διαφόρους σοφὰς διερευνήσεις οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἐφευρετὴς τῆς ὑφαντουργικῆς μηχανῆς τῶν περικνημίδων ἐγένετο ὁ Οὐίλλιαμ Λῆ, διαμαρτυρόμενος ἱεροκήρυξ τῆς Καλβερτῶνος ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Νοττιγγάμης ἐν Ἀγγλίᾳ, ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ·

Ὁ Λῆ ἠράτο νεάνιδος καλουμένης Μαρίας Πάτσων καὶ κατοικούσης εἰς τὸ μικρὸν χωρίον Γουδ-

1. Ἐκ τῶν Γεωπονικῶν τοῦ κ. Θ. Ὀλυμπίου.

βόρουθον. Ὁ Λῆ ἐποίει συχνὰς ἐπισκέψεις εἰς τὴν νεάνιδα, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων, καὶ τοῦτο εὐκόλως ἐννοεῖται, δὲν ἔλειπεν ἀπευθύνων πρὸς αὐτὴν ἀδιαλείπτους διαδηλώσεις· ἀλλ' ἡ Μαρία ἀκολουθοῦσα τὴν συνήθειαν τῶν χωρικῶν διήρχετο τὰς ἡμέρας της πλέκουσα κάλτσας, ὡς ἐκ τούτου δὲ, ἐνῷ ὁ νέος ἱεροκήρυξ ἐξέφραζε μετὰ πάθους τὰ τρυφερά του αἰσθήματα, ἡ μνηστή του κατεγίνετο ν' ἀναλάβῃ τοὺς κρίκους ἢ νὰ καταστήσῃ στενωτέραν περικνημίδα τινά.

Ἂν ὁ Λῆ παρεπονεῖτο διὰ τὴν ἀδιαφορίαν ταύτην, ἡ Μαρία μειδιῶσα ἐδείκνυεν εἰς αὐτὸν ἕνα τῶν δύο μικρῶν ἀδελφῶν της, κοιμώμενον ἐπὶ τῶν γονάτων της, καὶ παρίστα τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μὴ βραδύνῃ ποσῶς τὴν ἐργασίαν της, «Διότι, προσέθετεν, εἰς τὴν ἡλικίαν των δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ βαδίζωσιν ἀνυπόδητοι.»

Ὁ Οὐίλλιαμ Λῆ πολλάκις ἀνεθεμάτιζε καὶ τὰς πλεκτὰς περικνημίδας καὶ τὸν ἐφευρετὴν αὐτῶν. Ἐκ τοῦ μίσους δὲ τούτου τῷ ἐγεννήθη κατὰ σμικρὸν ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταργήσῃ διὰ παντὸς καὶ τὰς βελόνας καὶ τὸ *πλέξιμον*.

Διὰ τίνος μέσου ὁ Οὐίλλιαμ Λῆ κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του; Ὀλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει. Τὸ οὐσιῶδες εἶναι ὅτι ἐπέτυχε.

Ἡμέραν τινὰ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Μαρίας ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἁμάξης πεπληρωμένης ἐκ διαφόρων τεμαχίων ἐργαλείου τινός, ὅπερ μετήνεγκεν ἐκεῖ, ἔνθα ἡ ἀκάματος νεᾶνις ἔπλεκε διὰ τῶν βελονῶν της... Δίχως λέξιν νὰ προφέρῃ συνήνωσε τὰ τεμάχια ὅλα καὶ τούτου γενομένου ἤρξατο ὑφαίνων καὶ αὐτὸς τώρα, ἀλλὰ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε ἐν διαστήματι ἡμισείας ὥρας ἐπέρανεν ἐργασίαν, ἣν ἡ Μαρία βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ εἰς ἕνα μῆνα.

Ταῦτα διηγεῖται ἡ ἱστορία.

Νὰ εἴπω ἤδη ὅτι ὁ Λῆ ἀνακαλύψας τὴν μηχανὴν ἐζήτησε νὰ πορισθῇ τὰς ἐξ αὐτῆς ὠφελείας καὶ ὅτι ἀπήντησεν ἐν τῇ πατρίδι του παντοχοῦ οὐ μόνον κακεντρέχειαν, ἀλλὰ καὶ μῖσος καὶ κατάρας, (διότι, ἔλεγον, ἔμελλε νὰ καταστήσῃ δυστυχεῖς ἀνεριθμήτους οἰκογενείας ἀποζώσας μόνον ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν περικνημίδων ἃς ἔπλεκον διὰ τῶν χειρῶν), εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐπανελάμβανον τὴν ἱστορίαν πάντων τῶν ἐφευρετῶν. Ἡ παροιμία «οὐδεὶς προφήτης ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ» ἦν καὶ ἔσται πάντοτε ἀληθής. Τοσαῦτα τέλος ὑπέστη ὁ Λῆ, ὥστε ἀδημονήσας ἦλθεν ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ἐβασίλευε τότε Ἑνρίκος ὁ Δ'. Ἀπετάθη δὲ πάραυτα πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν τοῦ βασιλέως, τὸν περίφημον Σουλλύ, ὅστις ἐκ πρώτης ὄψεως ἐννοήσας οἷαι ὠφέλειαι ἠδύνατο νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς μηχανῆς τοῦ Λῆ, παρήγγειλε νὰ κατασκευάσῃ τοιαύτας τινάς, ἃς καὶ ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ «Ὁπλοστασίῳ» τῶν Παρισίων.

Μετὰ τρεῖς μῆνας συνέβη τὸ ἑξῆς περίεργον ἀνέκδοτον. Ἦτον ἡ πρώτη τοῦ ἔτους, ὁ δὲ Σουλλὺ προσήνεγκεν εἰς τὴν βασίλισσαν Μαρίαν τῶν Μεδίκων δωδεκάδα ζευγῶν μεταξίνων περικνημίδων.

Σᾶς ἀφίνω νὰ φαντασθῆτε τὸν θαυμασμὸν τῆς ὡραίας καὶ φιλαρέσκου ἀνάσσης, ἠναγκασμένης μέχρι τοῦδε νὰ φέρῃ περικνημίδας ἐξ ἐρίου πλεκτάς, ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ λαμπροῦ, ἁπαλοῦ, διαφανοῦς καὶ λεπτοῦ τούτου πλέγματος. Ἰδίαις χερσὶ παρέδωκεν εἰς τὰς βασιλικὰς κομμωτρίας τὸ πολύτιμον τοῦτο δῶρον, ὅπως δι' αὐτῶν τὴν ὑποδέσωσι κατὰ τὴν ἔγερσίν της· διότι, καθ' ἃ ὁ Σουλλὺ ἀναφέρει ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ, ἡ βασίλισσα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐδέχετο ἐν τῇ κλίνῃ οὖσα τὰς ἐπισήμους ἐπισκέψεις τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν μεγιστάνων τῆς αὐλῆς.

Αἱ βασιλικαὶ κομμώτριαι, ἔργον ἔχουσαι νὰ πλέκωσι καὶ προμηθεύωσι τὰς περικνημίδας τῆς βασιλίσσης, ἐθεώρησαν ἀστεῖον καὶ ἐπικερδὲς σύναμα δι' αὐτὰς νὰ διαλύσωσιν εἰς διάφορα μέρη τὰς ῥαφὰς τῶν ὑπὸ τοῦ Λῆ κατεσκευασμένων περικνημίδων, ὥστε ἐχωρίσθησαν εἰς δύο σχεδὸν μέρη, ὅτε ἡ βασίλισσα τὰς ἐδοκίμασε.

Τὸ ἑσπέρας, κατὰ τὸ δεῖπνον, Μαρία ἡ τῶν Μεδίκων, ἥτις ὀλίγον, ὡς γνωστὸν, ἠγάπα τὸν Σουλλὺ, πολλὰ ἔσκωψεν αὐτὸν διὰ τὴν κακὴν ποιότητα τοῦ δώρου του.

Ὁ δὲ Σουλλὺ ἐπανελθὼν εἰς τὸ Ὁπλοστάσιον ἐξέφρασε τὴν δυσαρέσκειάν του πρὸς τὸν Λῆ, ὃν καὶ παρ' ὀλίγον νὰ διώξῃ ἐκ τῆς Γαλλίας.

Ἐπὶ τέλους ὅμως, ἀνακαλυφθέντος τοῦ τεχνάσματος τῶν κομμωτριῶν, ἡ βασίλισσα ἤλεγξεν αὐτὰς αὐστηρῶς καὶ ἔκτοτε οὐδέποτε ἐπαύσατο φέρουσα μεταξίνους περικνημίδας.

Ὁ Λῆ ἐπίστευεν ἤδη ἑκυτὸν πλουτήσαντα, ὅτε, ὀλίγον χρόνον μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ὁ Ἰακβαιλλὰκ ἐδολοφόνησεν Ἑνρίκον τὸν Δ', ὁ Σουλλὺ παρητήθη τῆς ἀρχῆς, ἡ βασίλισσα περιεπλέχθη μετὰ τῶν ταραχῶν τῆς ἀντιβασιλείας, ὁ δὲ Λῆ ἐγκαταλειφθεὶς, λησμονηθεὶς, περιελθὼν εἰς δυστυχίαν, ἀπέθανεν ἔτη τινὰ ὕστερον.

Μόλις κατὰ τὸ 1656 ὁ Ἰωάννης Χίνδρες, οὗ ὁ πατὴρ ἦτο μαθητὴς τοῦ Οὐίλλιαμ Λῆ, κατεσκεύασεν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἔθηκεν εἰς ἐνέργειαν τὰς πλεκτικὰς τῶν περικνημίδων μηχανάς. Ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ἡ τοσοῦτον παριδοῦσα καὶ πικράνασα τὸν ἐφευρετὴν, ὑπεδέχετο πρὸ πολλοῦ ἤδη τὸν ἀδελφὸν τοῦ Λῆ, ἡ δὲ βασίλισσα Ἐλισσάβετ οὐ μόνον ἐφόρει μεταξίνους περικνημίδας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς βασιλίσσας, τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς, ὡς πολύτιμον δῶρον τοιαύτας ἔπεμπε. Τέλος δὲ νέα καὶ ἰσχυρὰ συντεχνία ἐσχηματίσθη ἐν Λονδίνῳ. Εἷς τῶν μαθητῶν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Λῆ ἀπέκτησε λαμπρὰν περιουσίαν καὶ κατέστη εἷς τῶν ἐπισημοτέρων μεγιστάνων τῆς Ἀγγλίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ λόρδου Χούδσων.

Ἐν Σμύρνῃ. Σ. Ι. Π.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΚΑΛΕΝΔΑΡΙΟΝ

Μάϊος.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τούτου τοῦ μηνὸς ὁ Ἑρμῆς ἀρίσταται ἀπὸ τοῦ Ἡλίου διευθυνόμενος πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ καὶ εἶνε κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἑσπέριος ἀστήρ· εὑρίσκεται δὲ ἐν τῷ ὡραίῳ ἀστερισμῷ τοῦ Ταύρου. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἡμέραν εὑρίσκεται ἐν τούτῳ τῷ μέρει καὶ ὁ Ἥλιος, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διακρίνωμεν τὸν Ἑρμῆν, ὡς κατακλυζόμενον ὑπὸ τῆς ἀπλέτου αἴγλης τοῦ οὐρανίου φωστῆρος.

Ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου μέχρι τῆς 10 Ἰουνίου φαίνεται ὁ Ἑρμῆς ἀπὸ τῆς Γῆς ὅτι δὲν προβαίνει ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλ' οἱονεὶ ὑποχωρεῖ, καὶ εἶτα ἀναλαμβάνει τὴν κατ' εὐθεῖαν πρόβασίν του. Ἡ παράδοξος αὕτη ἔκκλισις ἀπὸ τῆς προτέρας διευθύνσεως συμβαίνει ἀκριβῶς κατὰ τὴν στάσιν του πλησίον τοῦ Ἡλίου. Ὅτε δὲ ὁ Ἑρμῆς θεώμενος ἀπὸ τῆς Γῆς φαίνεται πλησιέστατα τῷ Ἡλίῳ, ὡς καὶ ὅτε εὑρίσκεται εἰς ἀνωτέραν σύνοδον μετὰ τοῦ Ἡλίου, τότε προβαίνει ἕως 23 περίπου μοίρας πρὸς ἀνατολὰς, εἶτα βραδέως πλησιάζει πρὸς τὸν Ἥλιον ἕως 18 μοίρας, καὶ παύει ἐπί τινα χρόνον ἐνταῦθα ἡ τοιαύτη φαινομένη κίνησίς του· τότε δὲ λέγομεν: ὁ πλανήτης εἶνε *στάσιμος*. Ἀλλὰ ταχέως ἄρχεται ὁρμητικῶς κατευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἥλιον, προσπελάζει αὐτῷ, ἀφανίζεται ἐντὸς τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ καὶ ἔρχεται εἰς κατωτέραν σύνοδον μετ' αὐτοῦ. Τοῦτο συμβαίνει περὶ τὰς 26 Μαΐου. Μεθ' ἡμέρας τινὰς φαίνεται πρὸς Ἡλίου δυσμὰς, ἀφίσταται ἀπ' αὐτοῦ μετὰ μειουμένης ταχύτητος καὶ εἶτα αὖθις καθίσταται *στάσιμος*. Ἀναλαμβάνει μετ' οὐ πολὺ τὴν εὐθεῖαν κίνησίν του βραδέως καὶ προβαίνει ἀπομακρυνόμενος τοῦ Ἡλίου μέχρις 23 μοιρῶν. Εἰς ταύτην τὴν μεγίστην πρὸς δυσμὰς ἀπόστασιν ἐφικνεῖται ὁ Ἑρμῆς κατὰ τὰς 20 Ἰουνίου. Ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς ἄρχεται διευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἥλιον μετ' αὐξούσης ταχύτητος, ἀπόλλυται ἐν ταῖς ἀκτῖσιν αὐτοῦ καὶ φθάνει τέλος αὖθις εἰς ἀνωτέραν σύνοδον· τοῦτο δ' ἐπαναλαμβάνεται ὁμοίως ἐκ νέου.

Ὁ χρόνος καθ' ὃν συμβαίνει ἡ παράδοξος αὕτη κίνησις καλεῖται *συνοδικὴ περίοδος* τοῦ πλανήτου.

Παρόμοια φαινόμενα φαινομένης ἀταξίας τῆς κινήσεως δεικνύει καὶ ἡ Ἀφροδίτη καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται.

Π. Κ.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ὁ ἑπόμενος συνοπτικὸς πίναξ περιέχει ἀριθμοὺς δεικνύοντας τὴν μέσην θερμοκρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας, μετρουμένην ἐν σκιᾷ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ μέσον ἑκάστου μηνὸς (κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον), καὶ τὴν μέσην θερμοκρασίαν τῆς θαλάσσης, μετρουμένην παρὰ τὰς ἀκτάς. Ὅλοι δὲ οἱ βαθμοὶ οὗτοι τῆς θερμοκρασίας εἰσὶ κατὰ τὸ ἑκατοντάβαθμον θερμόμετρον.

Αἱ θερμοκρασίαι τῆς ἀτμοσφαίρας, παριστῶσαι τὸν μέσον ὅρον, στηρίζονται ἐπὶ πολυπληθῶν παρατηρήσεων γενομένων ἐν Ἀττικῇ. Ἡ θερμότης τοῦ θαλασσίου ὕδατος παρὰ τὴν ἄμμον ἐμετρήθη πεντακοσιάκις σχεδὸν ὑπ' ἐμοῦ, ὑπὸ τοῦ κ. Φὸν Θ. Χελδράϊχ καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Βουρλῆ, κατὰ τὰ Ἀθηναϊκὰ παράλια, ἐπὶ τῆς Εὐρίπου, Σύρου, Αἰγίνης, Ἐλευσῖνος, ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ, ἐν Πάτραις καὶ Ζακύνθῳ· οὕτως ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ἐξαγόμενον καὶ παριστῶντες τὸν μέσον ὅρον ἀριθμοὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐφαρμοζόμενοι ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Ἀττικῆς. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν εἶνε ἀκριβέστατα εἰλημμένοι, καὶ ὅτι αἱ καθ' ὥραν παραλλαγαὶ δὲν ἠρευνήθησαν μέχρι τοῦδε.

Ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἡ θάλασσα εἶνε θερμοτέρα τῆς ἀτμοσφαίρας. Τοὐναντίον συμβαίνει ἐν ὥρᾳ θέρους. Τὴν πρωΐαν ἡ θάλασσα εἶνε ψυχροτέρα, τὸ δὲ ἑσπέρας θερμοτέρα τῆς ἀτμοσφαίρας. Τὸ ἀνώτατον δὲ ὅριον τῆς αὐξήσεως καὶ ἐλαττώσεως τῶν θερμοκρασιῶν ἀμφοτέρων τούτων δὲν συμπίπτει ποτὲ τὴν αὐτὴν ὥραν.

		Μέση θερμοκρασία τῆς θαλ.	τῆς ἀτμ.	Διαφορ. τῆς θερμοκρασ. τῆς ἀτμ. καὶ τῆς θαλ.
		(Βαθμοί)		
Ἰανουάρ.	1	14°.7	8°.5	—6°.2
»	15	13.9	8.0	—5.9
Φεβρ.	1	13.9	8.4	—5.5
»	15	14.4	9.6	—4.8
Μάρτ.	1	15.2	11.2	—4.0
»	15	16.2	12.8	—3.4
Ἀπρίλ.	1	17.3	14.4	—2.9
»	15	18.1	16.3	—2.2
Μάϊος	1	19.8	18.5	—1.3
»	15	21.3	21.1	—0.2
Ἰούνιος	1	22.9	23.7	+0.8
»	15	24.6	25.8	+1.2
Ἰούλιος	1	25.8	27.2	+1.4
»	15	26.6	28.1	+1.5
Αὔγουστος	1	26.8	28.5	+1.7
»	15	26.5	28.1	+1.6
Σεπτέμβρ.	1	25.6	26.5	+0.9
»	15	24.4	24.4	0.0
Ὀκτώβρ.	1	23.0	22.0	—1.0
»	15	21.6	19.7	—1.9
Νοέμβρ.	1	20.0	17.2	—2.8
»	15	18.5	14.5	—4.0
Δεκέμβρ.	1	17.5	11.9	—5.6
»	15	16.4	9.7	—6.7

Ὡς πρὸς τὰ θαλάσσια λουτρὰ αἱ τρεῖς αὗται σειραὶ τῶν ἀριθμῶν ὑποδεικνύουσι τὸν καταλ-

λήλον πρὸς ἐκλογὴν αὐτῶν καιρὸν κατὰ τὰς ἑκάστοτε περιστάσεις.

Ἀθῆναι 1877 Ἀπριλ. 18]30.

Δρ. Ι. Φ. Ἰωάνιος Σμιλ
Διευθυντὴς τοῦ Ἐν Ἀθήναις Ἀστεροσκοπείου.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Θρέψαι κύνας ὡς σε φάγονται.

Παροιμία λεγομένη ἐπὶ τῶν ἐνεργούντων καὶ ποιούντων τι καὶ κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν λαμβανόντων. Ἔλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐκ τοῦ Ἀκταίωνος, υἱοῦ τοῦ Ἀριστέου καὶ Ἀντονόης τῆς Κάδμου, κυνηγοῦ περιφήμου. Οὗτος εἴς τι κυνήγιόν του εἶδε τὴν Ἄρτεμιν γυμνὴν λουομένην, ἐξ οὗ μετεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς εἰς ἔλαφον καὶ κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ θηρευτικῶν κοινῶν.

Ὁ Θεόκριτος λέγει·

Θρέψαι καὶ λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας, ὥς τυ φάγοντι.

καὶ ἐν ἐπιγράμματι εἰς αἶγα θηλάζουσαν λύκον εὑρίσκομεν·

Τὸν λύκον ἐξ ἰδίων μαστῶν τρέφω οὐκ ἐθέλουσα,
Ἀλλὰ μ' ἀναγκάζει ποιμένος ἀφροσύνη.
Αὐξηθεὶς δ' ὑπ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ πάλιν θηρίον ἔσται·
Ἡ χάρις ἀλλάξαι τὴν φύσιν οὐ δύναται.

Παρὰ τῷ λαῷ νῦν εὑρίσκονται· «θρέψε λύκο τὸν χειμῶνα νὰ σὲ φάῃ τὸ καλοκαῖρι», «κάμε τὸ σταυρό σου νὰ 'βγῇ τὸ 'μμάτι σου», καὶ «κάμε τοῦ λαγοῦ καλὸ νὰ σηκωθῇ νὰ φύγῃ.»[1]

Τὸ πρῶτον βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐτυπώθη ἑλληνιστί, ὑπὸ Ἕλληνος, εἶνε ἡ Γραμματικὴ τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρεως. Ἐτυπώθη εἰς Μιλάνον κατὰ τὸ 1476 ἔτος. Ἡ ἔκδοσις αὕτη εἶνε σπανία καὶ μεγάλης ἀξίας. Ἀντίτυπον, πλῆρες καὶ ἐν καλῇ καταστάσει, τιμᾶται, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ περιωνύμου βιβλιογράφου Brunet, ὑπὲρ τὰ 1000 φράγκα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

.·. Ὑπάρχει οἰκογένειά τις φαρμακερῶν φυτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατατάσσεται καὶ ὁ καπνός.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὁ καπνὸς ἤνθει μεμονωμένος καὶ ἄγνωστος εἰς ἀπόκεντρά τινα μέρη τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ ἄγριοι, εἰς οὓς ἐδώκαμεν τὰ πνευματώδη ποτά, μᾶς ἔδωκαν εἰς ἀντάλλαγμα τὸν καπνόν, παρ' οὗ ἐζήτουν ἐμπνεύσεις εἰς τὰς κρισίμους περιστάσεις. Διὰ τῆς ἐρασμίας ταύτης ἀνταλλαγῆς τῶν δηλητηρίων ἐνεκαινίσθησαν αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο κόσμων.

Οἱ πρῶτοι οἵτινες ἐνόμισαν ἀναγκαῖον νὰ χώσωσιν εἰς τὴν μύτην των τὸν καπνὸν μεταβεβλημένον εἰς κόνιν ἔπαθόν τινας καταδιώξεις. Ὁ Ἰάκωβος Α', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἔγραψε κατ' αὐτῶν βιβλίον ἐπιγραφόμενον *μισόκαπνος*. Μετά τινα ἔτη ὁ Πάπας Οὐρβανὸς Η' ἀφώρισεν ὅσους ἔπαιρνον *ταμβάκον* εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ βασίλισσα Ἐλισσάβετ ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιτείνῃ τὴν ποινὴν τοῦ ἀφορισμοῦ, ἐπιτρέψασα εἰς τοὺς κανδηλάπτας νὰ δημεύωσι τὰς ταμβακοθήκας πρὸς ὄφελός των. Ὁ Μουράτ Δ' ἀπηγόρευσε τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ ἐπὶ ποινῇ ῥινοτομίας.

Χρήσιμον φυτὸν δὲν θὰ ἀντεῖχεν εἰς τόσας καταδιώξεις.

Πρὸ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, ἐὰν ἄνθρωπός τις ἐφαντάζετο νὰ εἴπῃ· «Ἂς εὕρωμεν τρόπον νὰ εἰσπράττῃ τὸ δημόσιον μερικὰ ἑκατομμύρια ἀπὸ κανένα *ἑκούσιον φόρον*. Ἡ τέχνη εἶναι νὰ πωλῶμεν πρᾶγμά τι, τὸ ὁποῖον ὅλοι νὰ μεταχειρίζωνται, τὸ ὁποῖον νὰ ἦναι ἀναπόφευκτον. Ὑπάρχει εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἓν φυτὸν φαρμακερώτατον. Ἐὰν ἐκ τῶν φύλλων του ἐκθλίψῃς ἔλαιον, μία μόνη σταγὼν φονεύει ζῶον διὰ φοβερῶν σπασμῶν. Ἂς ἐκθέσωμεν εἰς πώλησιν τὸ φυτὸν τοῦτο, μεταβλημένον εἰς κόνιν, ἢ κομμένον εἰς μικρὰ τεμάχια. Θὰ τὴν πωλῶμεν ἀκριβώτατα καὶ θὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ χώνουν τὴν κόνιν εἰς τὴν μύτην των.

— Θὰ τοὺς ἀναγκάσῃς διὰ νόμου;

— Θεὸς φυλάξοι! Σὲ εἶπα ὅτι θέλω φόρον *ἑκούσιον*. Διὰ τὸν κομμένον καπνὸν, θὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ἀγοραστὰς νὰ τὸν ἀνάπτουν καὶ νὰ τὸν ἀναπνέουν.

— Ἀλλὰ θὰ ἀποθάνουν.

— Ὄχι δά! Θὰ εἶναι μόνον ὀλίγον ὠχροί. Θὰ ἔχουν πόνους τοῦ στομάχου, ζάλας καὶ ἐνίοτε κωλικόπονον καὶ αἱμοπτυσίαν. Τίποτε περισσότερον! Ἐλησμόνησες τὴν παροιμίαν «ἡ ἕξις εἶναι δευτέρα φύσις;» Ὁ ἄνθρωπος ὁμοιάζει μάχαιραν τῆς ὁποίας ἤλλαξαν τρεῖς φορὰς τὴν λεπίδα καὶ δύο τὴν λαβήν. Δὲν ὑπάρχει πλέον φύσις διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ μόνον ἕξεις. Οἱ ἀγορασταί μας θὰ μιμηθοῦν τὸν Μιθριδάτην, ὅστις συνείθισε νὰ καταπίνῃ δηλητήριον. Ἐκεῖνοι πάλιν, οἱ ὁποῖοι θὰ χώνουν τὸν καπνὸν εἰς τὴν μύτην των, θὰ πτερνίζωνται, θὰ ἔχουν ἀποφορὰν, θὰ χάσουν βαθμηδὸν τὴν ὄσφρησιν καὶ ἡ μύτη των θὰ ὁμοιάζῃ ἔσωθεν διαρκὲς ἐκδόριον.

— Καλὲ τί λέγεις! Μὰ μυρίζει λοιπὸν ὡραῖα;

— Κάθε ἄλλο! Ἐξ ἐναντίας, μυρίζει ἄσχημα. Σὲ ἔλεγα λοιπὸν ὅτι θὰ πωλῶμεν τὸ ἐμπόρευμα αὐτὸ πολὺ ἀκριβὰ καὶ ὅτι θὰ τὸ καταστήσωμεν μονοπώλιον.

— Καλέ μου φίλε, δὲν σὲ χρειάζεται μονοπώλιον. Κανεὶς δὲν θὰ σοῦ διαμφισβητήσῃ τὸ προνόμιον τῆς πωλήσεως πράγματος, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἔχῃ ἀγοραστά. Σὲ συμφέρει καλλίτερον νὰ ἀνοίξῃς ἐργαστήριον καὶ νὰ ἐπιγράψῃς ἄνωθεν·

1. Ἀστεῖρες, ἐπὶ Ἰωάννου Φιλοπόνου.

Ἐδῶ πωλοῦνται λακτίσματα,

ἢ

Ἐδῶ πωλοῦνται ῥαβδισμοί, λιανικῶς καὶ χονδρικῶς.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι θὰ εὕρῃς περισσοτέρους ἀγοραστάς, παρὰ διὰ τὸ φαρμακερὸν φυτόν σου.»

Καὶ ὅμως τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ! Ὁ πρῶτος ἔλεγε πολὺ ὀρθὰ καὶ ὁ δεύτερος εἶχε τὸ ἄδικον! Ἡ κερδοσκοπία τοῦ καπνοῦ ἐπέτυχεν ἀξιόλογα. Οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας οὔτε σατύρας ἔγραψαν κατὰ τοῦ καπνοῦ, οὔτε ῥίνας ἔκοψαν, οὔτε ἐδήμευσαν ταμβακοθήκας. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Ἐπώλησαν καπνὸν, ἔθηκαν φόρον ἐπὶ τῶν ῥινῶν, καὶ ἐχάρισαν εἰς τοὺς ποιητὰς ταμβακοθήκας φερούσας ἀδαμαντοκόλλητον τὴν εἰκόνα των. Ἐκ τοῦ μικροῦ τούτου ἐμπορίου κερδίζουσι περισσότερα τῶν 100 ἑκατομμυρίων κατ' ἔτος.

(Ἀλφόνσος Κάρρ.)

Τὸ ἑπόμενον χάριεν δημοτικὸν ᾆσμα, ἐν ᾧ παρίστανται τὰ ὄρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος διαπληκτιζόμενα πρὸς τὰς πεδιάδας καὶ ἐκζητοῦντα δι' ἀπειλῶν τὴν ἀπόδοσιν τοῦ Ἀνδρούτζου προσκαίρως παραιτήσαντος αὐτὰ, ἐποιήθη περὶ τὰ 1789, ὅτε ὁ μεγαλουργὸς ἀθλητὴς μετὰ πεντακοσίων πολεμιστῶν καταβὰς ἀπὸ τῶν ὀρέων ἀναπαυμένας ἔχων τὰς σημαίας, περιέτρεχε νικηφόρος τὴν Στερεὰν καὶ τὴν Πελοπόννησον.

Σ. τ. Δ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Κλαῖνε τὰ μαῦρα τὰ βουνὰ, παρηγοριὰ δὲν ἔχουν.
Δὲν κλαῖνε γιὰ τὸ ψήλωμα, δὲν κλαῖνε γιὰ τὰ χιόνια.
Ἡ Γκιόνα λέει τῆς Λιάκουρας, κ' ἡ Λιάκουρα τῆς Γκιόνας·
«Βουνὸ ποῦσαι ψηλότερο, καὶ πλειὸ ψηλ' ἀγναντεύεις,
«Ἀνδρούτζος τί νὰ γίνηκε, ἡ λεβεντιὰ ποῦ νἆναι;
«Τί νὰ σοῦ 'πῶ βουνάκι μου, τί νὰ σοῦ πῶ βουνί μου,
«Τῆ λεβεντιὰ τῆ χαίρονται οἱ ψωριασμέν' οἱ κάμποι,
«Σ' τοὺς κάμπους ψένουν τὰ σφαχτὰ καὶ βίχνουν 'ς τὸ σημάδι,
«Τοὺς κάμπους τοὺς στολίζουνε μὲ τούρκικα κεφάλια.»
Κ' ἡ Λιάκουρα σὰν τἄκουσε πολὺ τῆς κακοφάνη.
Τηράει δεξιὰ, τηράει ζερβιὰ, τηράει κατὰ τὴ Σκάλα,
«Βρὲ κάμπε ἀρρωστιάρηκε, βρὲ κάμπε μαραζάρη,
«Μὲ τὴ δική μου λεβεντιὰ νὰ στολιστῆς γυρεύεις;
«Γιὰ βγάλε τὰ στολίδια μου, δός μου τὴ λεβεντιά μου,
«Μὴ λυώσ' ὅλα τὰ χιόνια μου καὶ θάλασσα σὲ κάμω.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Νοημοσύνη κυνός.

Ἀνταποκριτής τις τοῦ *Θεατοῦ*, ἐφημερίδος ἐν Λονδίνῳ ἐκδιδομένης, καταχωρίζει ἐν αὐτῇ ἀνέκδοτόν τι περιεργότατον περὶ τῆς νοημοσύνης τοῦ κυνός. «Κατὰ τὸ τελευταῖον συμπόσιον τῆς Βρεττανικῆς ἑταιρίας τῆς Γλασκόβης, γράφει ὁ ἀνταποκριτὴς οὗτος, φίλος μού τις ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ ἐκ Γλασκόβης εἰς Γρηνὸκ χάριν ὑποθέσεώς του. Ἐκεῖ φθὰς καὶ διερχόμενος τυχαίως πρὸ ἀρτοποιείου τινὸς, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ, ἠγόρασε μικρὸν ἄρτον καὶ πρὸ τῆς θύρας ἱστάμενος ἔτρωγεν αὐτὸν, ὅτε μέγας τις κύων τὸν ἐπλησίασε καὶ τῷ ἔδωκε σαφῶς νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πολὺ ἐπεθύμει νὰ ἐλάμβανε καὶ αὐτὸς μερίδιόν τι ἐκ τοῦ μικροῦ ἐκείνου ἄρτου. Τῷ ἔδωκεν ἀμέσως ὁ φίλος μου τεμάχιόν τι, ἠρώτησε δὲ ἑαυτῷ καὶ τὴν ἀρτοπώλιδα, ἂν ἀνῆκεν εἰς αὐτὴν ὁ κύων. Ὄχι, ἀπεκρίθη αὕτη, διέρχεται ὅμως ἐδῶ τὸν περισσότερον καιρόν του, ἐπιζητῶν μικρὰ νομίσματα ἀπὸ τοὺς διαβάτας. — Μικρὰ νομίσματα! Καὶ τί τὰ κάμνει; — Ὦ Κύριε, ἠξεύρει πολὺ καλὰ νὰ τὰ μεταχειρίζεται· ἐμβαίνει εἰς τὸ κατάστημά μου καὶ ἀγοράζει γλυκίσματα. Ὁ φίλος μου ἐπιθυμῶν νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ γεγονότος τούτου, τὸ ὁποῖον τῷ ἐφαίνετο ἀπίστευτον, ἐξῆλθε τοῦ ἀρτοποιείου καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ. Ἀμέσως τὸν ἐπλησίασε τότε ὁ κύων καὶ τῷ ἐζήτει κάτι τι μεθ' ὅλης τῆς εὐγλωττίας, ὅσην εἶναι δυνατὸν ν' ἀναπτύξῃ κύων. Ὁ φίλος μου τῷ ἔδωκεν ἡμίσειαν πέννα, τὴν ὁποίαν παραλαβὼν ὁ κύων διηυθύνθη ἀμέσως εἰς τὸ ἀρτοποιεῖον ὡς παλαιὸς πελάτης, ὅπου θέσας τοὺς ἐμπροσθίους του πόδας ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔτεινε πρὸς τὴν ἀρτοπώλιδα τὴν ἡμισείαν πένναν. Ἡ ἀρτοπῶλις τῷ προσέφερεν ἓν εἶδος γλυκίσματος, ὁ κύων ὅμως, ἐπειδὴ τοῦτο δὲν ἦτο τῆς ἀρεσκείας του, δὲν ἀφῆκε τὸ νόμισμα, ἀλλὰ τοὐναντίον ἔτι μᾶλλον τὸ ἔσφιγξε μεταξὺ τῶν ὀδόντων του. Τότε ἡ ἀρτοπῶλις μαντεύουσα τὴν ἐπιθυμίαν του τῷ προσέφερεν ἄλλο εἶδος, τὸ ὁποῖον εὑρὼν αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ κύων τῆς ἀρεσκείας του, ἐπλήρωσε καὶ κατεβρόχθισεν εὐσυνειδήτως, μεθ' ὃ ἀπεμακρύνθη ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀλλ' ὁ φίλος μου, ὅστις εἶχε μείνει ἔκπληκτος, ἔδωκεν εἰς τὸν κύνα καὶ νέον νόμισμα, εἶδε δὲ ἐπαναλαμβανομένην ὑπ' αὐτοῦ τὴν αὐτὴν καὶ πάλιν ἐργασίαν. — Εἶναι φανερὸν, προσθέτει ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ *Θεατοῦ*, ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται κύων πρέπει νὰ κατενόησε, καθ' οἱονδήποτε τρόπον, τὴν χρῆσιν τῶν χρημάτων, ὅτι διὰ τοῦ νομίσματος αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ἀγοράζῃ ὅ,τι δήποτε κατ' ἐκλογήν του. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ νόμισμα αὐτὸ τὸ ἐζήτει διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ ὄχι διὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν κύριόν του ἢ εἰς οἱονδήποτε ἄλλον, ὅστις νὰ τὸν ἐξεγύμνασεν εἰς τὸ ἔργον αὐτό.

Αἱ παγκόσμιοι ἐκθέσεις.

[Ἐκτοῦ Année scientifique et industr. par Figuier. 1876.]

Πόλις	Ἔτος	Διάρκεια	Ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν εἰσιόντων	Μέσος ἀριθμὸς ἡμερησίων εἰσιόντων
Λονδῖνον	1851	167 ἡμέρ.	6,170,000	36,946.
Παρίσιοι	1855	186 »	4,533,464	24,321.
Λονδῖνον	1862	181 »	6,211,103	34,315.
Παρίσιοι	1867	216 »	9,062,965	41,958.
Βιέννη	1873	186 »	7,254,867	39,004.
Φιλαδελφ.	1876	159 »	9,789,392	61,568.

Ἡ διανομὴ τῆς γῆς.

Μίαν ἡμέραν ὁ Θεὸς, ἀπηυδηκὼς ἐκ τῶν παραπόνων τῶν λαῶν, ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς

αὐτὰ καὶ προσεκάλεσε τοὺς λαοὺς νὰ τῷ ὑποβάλλωσι τὰς αἰτήσεις των.

Ἦλθον τὰ ἔθνη ὅλα πρὸ τῆς πύλης τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐζήτησεν ἕκαστον ὅ,τι ἐχρειάζετο.

Ἡ Ἀγγλία βαμβάκιον καὶ ῥοσμπίφ.

Ἡ Γερμανία πανεπιστήμια καὶ ἱκανοὺς πίθους ζύθου.

Ἡ Ἰταλία μακαρόνια.

Ὅτε ἦλθεν ἡ σειρὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶπεν αὕτη πρὸς τὸν Θεόν·

— Θέλω ὡραῖον οὐρανόν.

— Θὰ τὸν ἔχῃς.

— Καὶ ἐκλεκτὸν οἶνον.

— Σοὶ παραχωρεῖται.

— Καὶ ἔπειτα μίαν καλὴν κυβέρνησιν.

— Ὦ! παραπολλὰ ζητεῖς, ἀνέκραξε μετ' ὀργῆς ὁ Θεός· καταχρᾶσαι τῆς καλωσύνης μου.

Καὶ ἔκλεισε τὴν πύλην τοῦ οὐρανοῦ.

—

Μία Μεσολογγίτισσα ἐν τῇ πολιορκίᾳ τοῦ Μεσολογγίου.

Μεσολογγίτισσά τις ἐπιστρέφει οἴκαδε φέρουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὴν βαρέλλαν της, ἣν ἐπλήρωσεν ὕδατος ἐκ τοῦ μεγάλου φρέατος. Αἴφνης βόμβα πυροβόλου διελθοῦσα ὑπὲρ τὴν κεφαλήν της ἁρπάζει τὴν βαρέλλαν. Ἡ Μεσολογγίτισσα στρέψασα πρὸς τοὺς Τούρκους ἐμούτζωσεν αὐτοὺς, ἐκτεθειμένη εἰς τὰς σφαίρας καὶ λέγουσα ἀρελῶς· «Κακὸ χρόνο νἄχετε, μήπως ἔχω ἄλλη βαρέλλα;»

—

Ἀριθμοί.

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1876 ἐβεβαιώθησαν διὰ τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων καθ' ὅλον τὸ ἡνωμένον κράτος τῆς μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας γεννήσεις μὲν 1,154,627, θάνατοι δὲ 676,928. Ἐκ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν συνάγεται, ὅτι, ἐπὶ χιλίων κατοίκων, αἱ μὲν γεννήσεις πρέπει νὰ ὑπολογισθῶσιν ὡς 34,8, οἱ δὲ θάνατοι ὡς 20,4. Ὁ ὅλος πληθυσμὸς ἀνέβαινεν εἰς 33,093,439, ἐξ ὧν ὑπὲρ τὰ τρία καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια ἀναλογοῦσιν εἰς τὴν Σκωτίαν, ὑπὲρ δὲ τὰ πέντε ἑκατομμύρια καὶ 250,000 εἰς τὴν Ἰρλανδίαν. Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὀφειλομένη εἰς τὴν ὑπερτέρησιν τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν θανάτων, εἶνε 477,699 ψυχαὶ, ἤτοι ἀνωτέρα τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 91,715. Κατὰ τὸ 1876 μετηνάστευσαν ὁριστικῶς ἐκ τοῦ κράτους 102,601 ἄνθρωποι βρεττανικῆς καταγωγῆς, ἐξ ὧν 53,881, ἤτοι πλέον τοῦ ἡμίσεος, ἀπῆλθον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἀποικίας, τόσον τῆς Αὐστραλίας, ὅσον καὶ τῆς βορείου Ἀμερικῆς.

—

Ἀλληλογραφία διαβιβασθεῖσα ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν ταχυδρομείων κατὰ τὸ ἔτος 1875.

Κατὰ τὸ 1875 διεβιβάσθησαν ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν ταχυδρομείων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 2,318,878 γράμματα, 1,425,583 ἐφημερίδες καὶ ἔντυπα καὶ 670,914 ἐπίσημα ἔγγραφα, φάκελλοι καὶ δέσμαι, ἤτοι ἐν ὅλῳ 4,415,375. Ταχυδρομικὰ τέλη δὲ εἰσεπράχθησαν δρ. 662,450.57. 520,649 γραμμάτων καὶ ἐφημερίδων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη εἰσεπράχθησαν ὑπὸ τῶν ξένων ταχ. γραφείων.

—

Πίσκοπε τοῦ Δαμαλᾶ
Δέχως νοῦ, δέχως μυαλά,
Τὰ λιανὰ (ψάρια) δὲν ἤθελες,
Τὰ χοντρὰ ἐγύρευες·
Γύρνα τὸ χειρόμυλο,
Κούνα τ' ἀραπόπουλο.

Λέγεται ὅτι ἐπίσκοπός τις τοῦ Δαμαλᾶ (Τροιζηνίας) μὲ ἁλιευτικὸν πλοιάριον πολὺ τῆς παραλίας μακρυνθεὶς πρὸς ἄγραν μεγάλων ἰχθύων, συνελήφθη ὑπὸ πειρατῶν, καὶ ἀχθεὶς εἰς Ἀλγερίαν διετάχθη διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς νὰ στρέφῃ χειρόμυλον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς νὰ κινῇ βρέφος καὶ νὰ νανουρίζῃ αὐτὸ διὰ νὰ κοιμηθῇ.

—

Συντήρησις ὁδῶν ἐν Παρισίοις.

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ κ. Βάττελ, δημοτικοῦ συμβούλου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, ἐξάγομεν τὰς ἑξῆς περιέργους πληροφορίας περὶ τῶν ἐν Παρισίοις ὁδῶν. Ἐπὶ τῶν γνωστοτέρων βουλεβαρίων ὑπολογίζουσιν ὑπὲρ τὰς 72,000 ἁμάξας. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ λιθοστρώτου ἀνέρχεται 5,458,000 τετραγωνικὰ μέτρα, ἀπαιτεῖ δὲ προσωπικὸν 431 ὁδοφυλάκων. Ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀξίας ἑνὸς τετραγωνικοῦ μέτρου εἶνε φρ. 20. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἐξ ἀσφάλτου ὁδῶν εἶνε 250,000 μέτρα τετραγωνικά. Ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἔτους 1877 ψηφισθεῖσα πίστωσις διὰ τὴν συντήρησιν τῶν δημοσίων ὁδῶν εἶνε φρ. 6,889,620. Σημειῶ χάριν περιεργείας, ὅτι ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1877 ψηφισθεῖσα πίστωσις διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν τοῦ δήμου Ἀθηναίων (ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων) εἶνε δρ. 23,000! Ἡ δὲ ἐν τῷ τοῦ ἔτους 1876 ἦτο δρ. 18,000!

Εἷς Ἀναγνώστης.

«Σαλπιγκτὴς στρατὸν ἐπισυνάγων, καὶ κρατηθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐβόα· μὴ κτείνετέ με, ὦ ἄνδρες, εἰκῇ καὶ μάτην! Οὐδένα γὰρ ὑμῶν ἀπέκτεινα! Πλὴν γὰρ τοῦ χαλκοῦ τούτου, οὐδὲν ἄλλο κτῶμαι. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔφασαν· διὰ τοῦτο γὰρ μᾶλλον τεθνήξῃ, ὅτι σὺ μὴ δυνάμενος πολεμεῖν, τοὺς πάντας πρὸς μάχην ἐγείρεις.»

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ. Σ. 271, στ. 6', στίχ. 16· διορθωτέον· «ἐπίμονος» ἀντὶ «ἐπίμων».

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΥΣΙΠΠΟΥ, 4.